

Θέματα Αναπηρίας

04

Τα δικαιώματα των ψυχικά ασθενών:
Από την ανοχή στην υποστήριξη

08

Οι θέσεις της Ε.Σ.Α.μεΑ. για την πιστοποίηση της αναπηρίας
και την έναρξη λειτουργίας του ενιαίου Κέντρου
Πιστοποίησης Αναπηρίας

17

Dr. Ilja Seifert: βουλευτής του αριστερού κόμματος Die Linke
του Γερμανικού Κοινοβουλίου

Αφιέρωμα:

Η Παγκόσμια Έκθεση
για την Αναπηρία

ΤΕΥΧΟΣ 25
Μάιος - Ιούνιος - Ιούλιος
ΑΘΗΝΑ 2011

Ιδιοκτησία:

Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων
με Αναπηρία Ε.Σ.Α.μεΑ.

Εκδότης:

Βαρδακαστάνης Γιάννης
Πρόεδρος Ε.Σ.Α.μεΑ.

Διευθύντρια: Χατζηπέτρου Ανθή

Αρχισυντάκτρια: Κατσάνη Τάνια

Σελιδοποίηση - Διαχωρισμοί - Φιλμς:
ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ 210 6006430-1

Εκτύπωση: ΔΕΣΜΟΣ 210 6644156

Γραφεία Ε.Σ.Α.μεΑ.:

Εθ. Βενιζέλου 236,
163 41 Ηλίουπολη, Αθήνα
Τηλ. 210 9949837
Fax: 210 5238967
E-mail: esaea@otenet.gr
<http://www.esaea.gr>

Εκδίδεται σε 7.500 αντίτυπα
και διανέμεται δωρεάν.

Σε περίπτωση αναδημοσίευσης
παρακαλούμε να αναφέρετε
ως πηγή το «Θέματα Αναπηρίας».

Τα ενυπόγραφα άρθρα δεν εκφράζουν
υποχρεωτικά τις απόψεις της Ε.Σ.Α.μεΑ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

editorial

03

ανάλυση

Τα δικαιώματα των ψυχικά ασθενών:
Από την ανοχή στην υποστήριξη

04

θέσεις

Οι θέσεις της Ε.Σ.Α.μεΑ. για την
πιστοποίηση της αναπηρίας και την
έναρξη λειτουργίας του ενιαίου
Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας

08

βήμα

Στέγη Υποστηριζόμενης Διαβίωσης
Συλλόγου ΑμεΑ «ΑΛΚΥΟΝΗ»,
Ναύπακτος

13

συνέντευξη

Dr. Ilja Seifert: βουλευτής του
αριστερού κόμματος Die Linke
του Γερμανικού Κοινοβουλίου

17

αφιέρωμα

Η Παγκόσμια Έκθεση για την Αναπηρία

22

παρουσίαση

Κεντρική εκστρατεία 2011 του Ευρωπαϊ-
κού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία
«Freedom of Movement -
Ελεύθερη ΔΙΑκίνηση»

28

παρεμβάσεις

Η ΕΣΑμεΑ παρεμβαίνει, προτείνει,
διεκδικεί...

32

Ιωάννης Βαροδακαστιάνης
Πρόεδρος Ε.Σ.Α.μεΑ.

Το εθνικό αναπηρικό κίνημα

έχει επανειλημμένως τονίσει την αναγκαιότητα αλλαγής του υφιστάμενου συστήματος πιστοποίησης της αναπηρίας. Ενός συστήματος ποτισμένου διαχρονικά με στερεότυπα, φόβους και βαθιά ριζωμένες προκαταλήψεις για την αναπηρία. Η Ε.Σ.Α.μεΑ. είχε διατυπώσει προτάσεις και θέσεις πριν ακόμα την επίσημη διαβούλευση του νέου ασφαλιστικού νόμου και την ψήφιση των άρθρων που αφορούν στην οργάνωση και λειτουργία του ενιαίου Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας. Σε αυτό το τεύχος του «Θέματα Αναπηρίας» θα διαβάσετε τις προτάσεις και τους προβληματισμούς που θέσαμε στις αρμόδιες αρχές, που αντλούνται από την αποτίμηση του υφιστάμενου συστήματος καθώς και από τη διεθνή και ευρωπαϊκή εμπειρία.

Στη στήλη Βήμα παρουσιάζεται μία σημαντική πρωτοβουλία του Συλλόγου ΑμεΑ «ΑΛΚΥΟΝΗ» στη Ναύπακτο, που κατάφερε, μέσα στο 2011, να λειτουργήσει Στέγη Υποστηριζόμενης Διαβίωσης. Διαπιστώνουμε, λοιπόν, ότι ακόμη και σε αυτή τη δύσκολη οικονομική περίοδο, όπου τα άτομα με αναπηρία και οι φορείς τους πλήττονται περισσότερο από κάθε άλλη ομάδα, οι φορείς του αναπηρικού κινήματος δίνουν τον δικό τους αγώνα προκειμένου όχι μόνο να κρατήσουν όσα έχουν πετύχει μέχρι σήμερα, αλλά και για να δημιουργήσουν νέα πεδία δράσης και δημιουργίας.

Στο τεύχος που κρατάτε στα χέρια σας έχουμε την τιμή να φιλοξενούμε τη συνέντευξη του Γερμανού βουλευτή με αναπηρία Dr. Ilja Seifert, ο οποίος δηλώνει ότι «Η κοινωνική πολιτική δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως υποπροϊόν της οικονομικής πολιτικής», ενώ δεν διστάζει να τοπο-

θετηθεί για την οικονομική κρίση, δηλώνοντας ότι αντί να χρησιμοποιηθεί ως δικαιολογία για την αφαίμαξη πόρων από έργα που ενισχύουν τους ανθρώπους, θα μπορούσε να αξιοποιηθεί ως ευκαιρία για τη δημιουργία μιας βιώσιμης οικονομικής δυναμικής.

Στο αφιέρωμα του τεύχους αυτού παρουσιάζεται η Παγκόσμια Έκθεση για την Αναπηρία, η οποία αποτελεί μια κοινή πρωτοβουλία του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας και της Παγκόσμιας Τράπεζας. Η Έκθεση καλύπτει ορισμένους τομείς πολιτικής όπως υγεία, αποκατάσταση, προσωπικές υπηρεσίες, προσβασιμότητα, εκπαίδευση, απασχόληση και διατυπώνει συστάσεις προς τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, πολλές από τις οποίες είναι κρίσιμες και για την εφαρμογή της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία.

Τέλος, το «Θέματα Αναπηρίας» παρουσιάζει την κεντρική εκστρατεία για το 2011 του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία, με θέμα «Freedom of Movement - Ελεύθερη ΔΙΑκίνηση». Η εκστρατεία συνδέεται με την υιοθέτηση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Αναπηρία 2010-2020 και μέσω αυτής το Φόρουμ επιθυμεί να γίνει πραγματικότητα η «Ευρωπαϊκή Κάρτα Κινητικότητας», η οποία θα διευκολύνει την πρόσβαση σε υπηρεσίες για άτομα με αναπηρία που ταξιδεύουν εντός των συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα βασικά ζητούμενα της εκστρατείας είναι τρεις «ελευθερίες»: η ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, αγαθών και υπηρεσιών.

Καλή ανάγνωση.

Τα δικαιώματα των ψυχικά ασθενών:

Από την ανοχή στην υποστήριξη

του Ευτύχη Φουτράκη*

Υπάρχουν δικαστές στο ... Στρασβούργο!

Με δύο εντελώς πρόσφατες αποφάσεις του, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου καταδίκασε την Ελλάδα για την παραβίαση των δικαιωμάτων των ψυχικά ασθενών (Βενιός κατά Ελλάδος, 5.7.2011, Καραμανώφ κατά Ελλάδος, 26.7.2011). Ο αποφάσεις αυτές αφορούν τις διαδικασίες ακούσιας ψυχιατρικής νοσηλείας και διαπιστώνουν παραβίαση της νομοθεσίας (ν. 2071/1992) και κατ' αποτέλεσμα παράνομη στέρηση της προσωπικής ελευθερίας. Μ' άλλα λόγια, στο πρόσωπο των ψυχικά ασθενών η Ελλάδα παραβιάζει το θεμελιωδέστερο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων: την ελευθερία (άρ. 5 ΕΣΔΑ).

Η ηθική αξία της παραπάνω εξέλιξης είναι κολλοσιαία, αφού δημιουργείται ένα, τρόπον τινά, δεδικασμένο: οι ψυχικά ασθενείς έχουν δικαιώματα! Και όχι μόνο αυτό: αν τα διεκδικήσουν, μπορεί κάποιος, ακόμα και στο μακρινό Στρασβούργο, να τους ακούσει και να τους δικαιώσει. Μα, θα 'ηλεγε κανείς, δεν είναι όλη τούτα αυτονότα; Η καταφατική απάντηση δεν μοιάζει δεδομένη.

Μια εποχή σε μεταίχμιο

Η ανάπτυξη πολιτικών κοινωνικής συμμετοχής των ψυχικά ασθενών αντιμετώπισε, εξ' αρχής, μια πολιτική αμφιταλάντευση, ανάμεσα στην παραδοσιακή γραμμή του αποκλεισμού και τη νέα τάση της κοινωνικής συνοχής.

Έτσι, συχνά, μέτρα υποβοήθησης της κοινωνικής συμμετοχής συνυπάρχουν, στο θεσμικό στερέωμα, με θύλακες περιχαράκωσης. Από την άλλη πλευρά, την αναμενόμενη κοινωνική επιφυλακτικότητα φαίνεται να διαδέχεται μια διευρυμένη έλλειψη ανοχής της κοινότητας απέναντι στις σύγχρονες προσπάθειες κοινωνικής ένταξης των αποκλεισμένων. Με καθοριστικό εδώ το φοβικό ρόλο των ΜΜΕ φαίνεται, όλο και περισσότερο, να εξαπλώνεται ένα πλέγμα μη ανεκτικότητας προς το διαφορετικό.

Αποτελεί μάλιστα κοινή διαπίστωση ότι κοινωνίες που δοκιμάζονται από σοβαρές κρίσεις αντιμετωπίζουν, τουλάχιστον στο στάδιο της μετάβασης, μια αυξημένη εγκληματικότητα, συνήθως άμετρης βίας ή επιβίωσης, και ταυτόχρονα υψηλούς δείκτες ψυχι-

* Ο Ευτύχης Φουτράκης είναι Δρ. Νομικής – Ειδικός επιστήμων ΣτΠ

κών διαταραχών. Παράλληλα, όμως, ισχύει η δυσοίωση παρατήρηση ότι η οικονομική, και όχι μόνο, κρίση ενισχύει την τιμωρικότητα, περιορίζει την ανεκτικότητα και εξοβελίζει τον κοινωνικό πλουραλισμό. Τα δικαιώματα σ' αυτό το πλαίσιο φαντάζουν περιττές πολυτέλειες, ανατρέχοντας σε μια συζήτηση που καθίσταται μέρα με τη μέρα ξεπερασμένη. Αντίθετα οι απαντήσεις που φαίνεται να δίνονται από την κρατούσα ιδεολογία εστιάζουν στην ενίσχυση της καταστολής και την επέκταση της περιθωριοποίησης. Με διαφορετικά λόγια, η απάντηση στο έγκλημα είναι η φυλακή ενώ στην ψυχική διαταραχή το ψυχιατρείο. Τα κλειστά ιδρύματα φαίνεται να αποκτούν ξανά τη χαμένη τους αίγλη ενώ η κριτική που τους έχει ασκηθεί και η αμφισβήτηση της κοινωνικής αποδοχής τους μάλλον υποχωρούν.

Δικαιώματα και ψυχικά ασθενείς

Στην κλασική θεωρία των δικαιωμάτων υιοθετείται η διάκριση ανάμεσα σε ατομικά, κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα. Τα ατομικά δικαιώματα έχουν αρνητικό πρόσημο, είναι δηλ. αμυντικά δικαιώματα απέναντι στην αυθαιρεσία της κρατικής εξουσίας (π.χ. προσωπική ελευθερία και ασφάλεια). Τα κοινωνικά δικαιώματα είναι, από την άλλη πλευρά, απαιτήσεις του ατόμου προς το κράτος για παροχές (π.χ. δικαίωμα στην παιδεία, την κοινωνική ασφάλεια και την υγεία). Τέλος, μια τρίτη κατηγορία δικαιωμάτων είναι τα λεγόμενα πολιτικά τα οποία είναι συμμετοχικά, δηλ. αξιώσεις συμμετοχής του πολίτη στις πολιτικές

λειτουργίες (π.χ. δικαίωμα του εκλέγειν).

Όπως κανείς εύκολα καταλαβαίνει, η έννοια αυτή των δικαιωμάτων περιστρέφεται γύρω από το παραδοσιακό δίπολο κράτος-πολίτης, χωρίς – είναι αλήθεια- να λαμβάνει υπόψη τις σύγχρονες εξελίξεις με την ανάδειξη των ιδιωτικών εξουσιών σε, συχνά πρωτεύοντες, παράγοντες των κοινωνικών εξελίξεων. Σ' αυτό το κενό απαντά η θεωρία της τριτενέργειας των δικαιωμάτων, σύμφωνα με την οποία τα ατομικά δικαιώματα πέραν της κάθετης λειτουργίας, στις σχέσεις κράτους – πολίτη, αναπτύσσουν και οριζόντια λειτουργία, δηλ. καθορίζουν και τις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών, όταν προσιδιάζουν σ' αυτές. Επειδή λοιπόν ακριβώς τα δικαιώματα τριτενεργούν, η αξίωση για σεβασμό τους δεν αφορά μόνο το κράτος, αφορά και τον κάθε ιδιώτη, κοινωνικό.

Ενδιαφέρουν όλα αυτά τους ψυχικά ασθενείς; Τέσσερα θεμελιώδη δικαιώματα μπορούμε να διακρίνουμε εδώ:

► Το δικαίωμα να είσαι άνθρωπος, δηλ. να αναγνωρίζεσαι ως υποκείμενο δικαίου, φορέας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Με την ιδιότητα του ανθρώπου συνδέεται η αξίωση να είσαι πολίτης (δηλ. συμμετόχος στην πολιτική ζωή), να ασκείς επάγγελμα, να είσαι φορολογούμενος κ.λπ. Σ' αυτό το πλαίσιο ο ψυχικά ασθενής αξιώνει όλα τα δικαιώματα του ανθρώπου. Δηλαδή: Το δικαίωμα στην ασφάλεια και την

προσωπική ελευθερία (ακούσια νοσηλεία, άρ. 69 ΠΚ, Δικαστικός έλεγχος, προστασία κ.λπ.), το δικαίωμα στην ισότητα, τόσο στα δικαιώματα όσο και στις υποχρεώσεις, το δικαίωμα στην αξία και την προσωπικότητα του ανθρώπου, το δικαίωμα στην ιδιωτικότητα (προστασία των προσωπικών δεδομένων).

► Το δικαίωμα να είσαι μέλος της κοινωνίας, δηλ. να διαθέτεις δικαιοπρακτική ικανότητα. Μ' άλλα λόγια να έχεις προσωπική αυτονομία, να αποφασίζεις για τις υποθέσεις σου και την παρουσία σου, να παντρεύεσαι, κ.λπ.

► Το δικαίωμα να αναγνωρίζεσαι ως ασθενής, δηλ. να λαμβάνεις περίθαλψη, να αποφασίζεις γι' αυτήν, να ενημερώνεσαι για την υγεία σου και την κάθε θεραπεία, να ζητείται δε πάντα η γνώμη σου (Αξίωση ενημέρωσης για τα δικαιώματα και τη θεραπεία & συναίνεσης), δικαίωμα στην Υγεία, δηλ. στην αξιοπρεπή περίθαλψη εκούσια και ακούσια, δικαίωμα στην αποκατάσταση (Αυτονόμηση/επαγγελματική αποκατάσταση), δικαίωμα στη ζωή στην κοινότητα (στεγαστικές δομές κ.λπ.).

► Τέλος, το δικαίωμα έννομης προστασίας (άρ. 20 Συντ.), δηλ. να έχεις πρόσβαση σε μηχανισμούς προστασίας των δικαιωμάτων. Εδώ εμπίπτουν: η εξασφάλιση δικαστικής προστασίας με πρόσβαση στα εθνικά και ευρωπαϊκά Δικαστήρια, η δυνατότητα προσφυγής σε ανεξάρτητη αρχή όπως ο Συνήγορος του Πολίτη που ασκεί

έλεγκο στη δημόσια Διοίκηση, η λειτουργία των Επιτροπών κατά των Διακρίσεων τόσο στον δημόσιο (ΣτΠ) όσο και στον ιδιωτικό τομέα (Υπ. Δικαιοσύνης), η Ανάπτυξη δράσεων από την Ειδική Επιτροπή Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχ. Διαταραχές (άρ. 2 ν. 2716/99).

Η επικίνδυνη ζωή των δικαιωμάτων

Μιλώντας για την προστασία των δικαιωμάτων, μπορεί κανείς να ανιχνεύσει τους κινδύνους που διαγράφονται και τα αντίστοιχα δικαιώματα που διακυβεύονται:

- ▶ Στην (ψυχιατρική) μεταχείριση και θεραπευτική φύλαξη των ποινικά ακαταλόγιστων προσώπων, οι οποίοι στερούνται των δικαιωμάτων τόσο του κρατουμένου όσο και του ψυχικά ασθενούς.
- ▶ Στο πλαίσιο της (κλειστής) ψυχιατρικής περίθαλψης εν στενεί εννοία, από τις συνθήκες αλλήλ και τις συμπεριφορές, σε συνδυασμό με τη διασφάλιση της αυτονομίας του ασθενούς.
- ▶ Στο καθεστώς λειτουργίας της αναγκαστικής νοσηλείας, στο πλαίσιο της οποίας όχι μόνο δεν τηρούνται οι νόμιμες διαδικασίες αλλήλ συχνά ευτελίζεται η επιστήμη και απουσιάζει η ανθρωπιά, μέσα σ' ένα πλαίσιο γραφειοκρατικής διεκπεραίωσης.
- ▶ Η δικαστική συμπάρσταση ελλείπει υποστηρικτικών δομών και στη λογική ενός γραφειοκρατικού, αποσπασμένου και βραδυκίνητου δικα-

στικού συστήματος φαίνεται όλο και περισσότερο να μετατρέπεται από προστατευτικό μέσο σε διαρκή πηγή κινδύνων για την προσωπική υπόσταση του προσώπου.

- ▶ Η διασφάλιση της αποκατάστασης και της ζωής στην κοινότητα, μέσω κυρίως της ισότιμης και ενεργού συμμετοχής στα κοινωνικά δρώμενα, συχνά προσκρούει σε νομικά εμπόδια και διοικητικές αγκυλώσεις.

Η οντολογία των δικαιωμάτων

Μπορεί βέβαια η Λέρος, ως ένα σύστημα διαχείρισης της τρέφας, να έχει περιοριστεί, ωστόσο το μοντέλο νομικής διαχείρισης που καθιέρωσε εξακολουθεί να παραμένει ισχυρό: Πέρα, δηλ. από το άσυλο των κτιρίων υπάρχει και το άσυλο των θεσμών, ως ένα μέσο αποκλεισμού. Αυτό το Ίδρυμα επιβιώνει, παραμένει ισχυρό, και διατηρείται σχετικώς αυτάρκες. Ας μην ξεχνάμε ότι το δίκαιο, η νομική επιστήμη αλλήλ και η δικαιοσύνη παραμένουν βαθιά συντηρητικά μορφώματα που απεχθάνονται το νέο και το άγνωστο. Μυρίζονται ανατροπή και σπεύδουν να αντιδράσουν.

Τι είναι, λοιπόν, ο ψυχικά ασθενής για το δίκαιο; Στο νομικό στερέωμα ξέρουμε πολύ καλά και νοιώθουμε ασφαλείς με τον «παράφρονα», τον «τρελό», τον «ακαταλόγιστο», τον «άρρωστο», καθώς, τέλος, και τον «κρατούμενο». Καθένας απ' αυτούς αντιστοιχεί σε συγκεκριμένες νομικές φιγούρες / κατηγορίες και διαθέτει τα αντίστοιχα δικαιώματα. Αντίθετα, νέες

ιδέες ή νέες κατηγορίες όπως η «ψυχική αναπηρία» δημιουργούν αβεβαιότητα, στο μέτρο που δεν εντάσσονται στις δεδομένες νομικές έννοιες αλλήλ διεκδικούν μια καινούρια ρύθμιση. Όμως πού είναι ο ψυχικά ασθενής και μάλιστα διεκδικώντας δικαιώματα; Πουθενά!

Από την άλητη πλειυρά είναι αλήθεια ότι ένα πλήθος από διεθνή συμβατικά κείμενα αλλήλ και η εσωτερική νομοθεσία κατοχυρώνουν μια σειρά από δικαιώματα που αφορούν και τους ψυχικά ασθενείς ή κυρίως αυτούς (π.χ. αποκατάσταση και ζωή στην κοινότητα). Η επίκληση αυτών των δικαιωμάτων στο πλαίσιο της ψυχιατρικής περίθαλψης αλλήλ και της ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης μπορεί να συμβάλει αποφασιστικά στην επίλυση των προβλημάτων που εμφανίζονται στην πράξη κατά τη διαδικασία αυτή. Ιδίως, μάλιστα, τα δικαιώματα στην αξιοπρεπή περίθαλψη (εκούσια ή ακούσια) και στην αποκατάσταση, ως δικαιώματα ομπρέλα, μπορούν μέσα από τη διασάφηση των επιμέρους όψεών τους να λειτουργήσουν ως κανονιστική μήτρα για τη ρύθμιση επιμέρους προβλημάτων.

Ωστόσο, η διοικητική αλλήλ και η ευρύτερη κοινωνική οντολογία δείχνουν ότι οι πολιτικές καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού και κατοχύρωσης των δικαιωμάτων δεν πραγματώνονται επαρκώς. Συχνά αυτή η πραγματικότητα αποδίδεται στην ιδιαιτερότητα που χαρακτηρίζει τα δικαιώματα αυτά και εντοπίζεται στην αμφίβολη δυνατότητα άσκησης τους από κείνους για τους οποίους υπάρχουν. Τόσο παλιότερα κείμε-

να του Συνηγόρου του Πολίτη όσο και η πρόσφατη έκθεση της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (2011) εντοπίζουν τα σημεία υστέρησης στην προστασία των δικαιωμάτων των ψυχικά ασθενών.

As είμαστε λοιπόν ειλικρινείς: Τα δικαιώματα του ψυχικά ασθενούς περιορίζουν τον ετεροκαθορισμό του, ορθώνουν την αυτόνομη ύπαρξή του και του δίνουν λόγο. Με τον τρόπο αυτό καθιστούν τον ψυχικά ασθενή υποκείμενο της κοινωνικής λειτουργίας και της ιατρικής σχέσης. Όμως, όσο έχει ο ασθενής δικαιώματα τόσο θα χάνει τη βοήθη του ο επαγγελματίας ψυχικής υγείας αλλιώς και ο νομικός. Όλοι αυτοί οι νεωτερισμοί συνήθως δημιουργούν άμυνες και τελικά καταλήγουν στην περιστολή των δικαιωμάτων του ανθρώπου - ψυχικά ασθενούς, μπροστά στην αβεβαιότητα. As μην ξεχνάμε ότι τα δικαιώματα δεν είναι ουδέτερα, δεν αποτελούν άχρωμες παραδοχές κοινής αποδοχής. Αντίθετα μετατρέπουν το φιλοδώρημα σε απαίτηση, ανακαθορίζουν τους όρους εξουσίας, απονέμουν ρόλους. Κατά τούτο στρέφονται απέναντι στον γιατρό, τον δικαστή και τον διοικητικό υπάλληλο. Συνοψίζοντας: Τα δικαιώματα κοστίζουν, και όχι μόνο σε χρήμα! Ποιος είναι έτοιμος να καταβάλει αυτός το κόστος;

Η ρητορεία των δικαιωμάτων του ψυχικά ασθενούς θέτει ως βάση ένα μοντέλο ανθρώπου με απεριόριστες δεξιότητες και πόρους, με γνώσεις νομικής, οικονομίας και φίλους που τον στηρίζουν και τον θέλουν κοντά τους, δικηγόρους που μάχονται γι' αυτόν. Σ' αυτή τη βάση σημειώνε-

ται ένας πλήρης παροπλισμός. Όλο το σύστημα των δικαιωμάτων στην Ελλάδα έχει δομηθεί και λειτουργεί πάνω στη θεμελιώδη παραδοχή ότι ο ψυχικά ασθενής δεν υπάρχει και δεν μπορεί να διεκδικήσει. Δεν ακούγεται δηλ., όσο και αν φωνάζει (!)

Από την άλληλη στην κρατούσα οντολογία της ψυχιατρικής περίθαλψης οι αξιώσεις των ασθενών νοούνται ως εθελοντικές παρεχές, ως παραχωρήσεις ή και ως φιλοδώρηματα. As το ομολογήσουμε: Η φιλανθρωπία είναι πιο ανώδυνη, προσφέρει άηληλαστε και την ικανοποίηση της καλής πράξης. Τα δικαιώματα όμως αντιστοιχούν σε μια γροθιά που διεκδικεί και όχι στο παρακλητικό χέρι που εκλιπαρεί! Ποιο από τα δύο θέλουμε;

... και τώρα τι γίνεται;

Οι πολιτικές καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού δεν έχουν αφομοιωθεί επαρκώς από την ελληνική ψυχιατρική πράξη, τη δημόσια διοίκηση, ή την ελληνική δικαιοσύνη. Μ' αυτό το δεδομένο η πραγματική εξοικείωση των μηχανισμών εξουσίας με την προοπτική της άσκησης δικαιωμάτων από τους ψυχικά ασθενείς αποτελεί μια ανάγκη υψηλής προτεραιότητας. Η οφειλή αυτή καθίσταται ισχυρότερη καθώς προκύπτει για την επανένταξη των ψυχικά ασθενών στην κοινότητα. Δε φτάνει δηλ. πια η παράθεση νομικών προβλήσεων χωρίς αντίκρισμα αντίθετα η υποστήριξη της άσκησης δικαιωμάτων δεν μπορεί παρά να αποτελεί ουσιαστικό τμήμα της πραγματώσεώς τους.

Στην ψυχιατρική όσο και στη νομική (δικαστική ή διοικητική) πράξη τα δικαιώματα των ψυχικά ασθενών αντιμετωπίζονται μάλλον ως μπελάς. Αυτό ισχύει πολύ περισσότερο μπροστά στο αίτημα για υποστήριξη των ασθενών στην αληθινή άσκηση των δικαιωμάτων τους. Ο σεβασμός των δικαιωμάτων του ασθενούς βρίσκεται έξω από το κύριο έργο των υπηρεσιών ιατρικής περίθαλψης ή απονομής δικαιοσύνης και όχι μόνο αυτό: η άσκηση δικαιώματος εκλαμβάνεται μάλλον ως αντιπολίτευση, δηλ. ως τακτική που αντιστρατεύεται τη θεραπεία.

Η αυτάρεσκη αναφορά της πρόβλεψης δικαιωμάτων με την ταυτόχρονη μελαγχολική διαπίστωση της παραβίασής τους, δεν μπορεί να είναι μια ικανοποιητική απάντηση. Θα πρέπει λοιπόν να συζητηθεί η αντικατάσταση της παραδοσιακής αμυντικής ανοχής στα δικαιώματα με την ενεργητική προώθηση της άσκησής τους. Μια τέτοια λογική μπορεί να τίθεται ως παράμετρος ποιότητας των υπηρεσιών και αξιολόγησης των επαγγελματιών ψυχικής υγείας. Σ' αυτή τη βάση η υποστηρικτική διαμεσολάβηση για την πραγματική άσκηση των δικαιωμάτων θα μπορούσε να τεθεί ως προτεραιότητα. Εδώ, ακριβώς, ο λόγος και ο ρόλος του αναπηρικού κινήματος αποδεικνύεται καίριος, τόσο στη συγκρότηση όσο και στη διεκδίκηση των δικαιωμάτων. Τελικά, η ενεργητική προώθηση των δικαιωμάτων των ψυχικά ασθενών, ως υποχρέωση των επαγγελματιών ψυχικής υγείας, δεν μπορεί παρά να είναι η βάση για τη νομιμοποίηση της ψυχιατρικής στον σύγχρονο κόσμο.

Οι θέσεις της Ε.Σ.Α.μεΑ. για την πιστοποίηση της αναπηρίας και την έναρξη λει- τουργίας του ενιαίου Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας

Την 1η Σεπτεμβρίου του 2011 άνοιξε τις πόρτες του το ενιαίο Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.) υπό την ευθύνη του μεγαλύτερου ασφαλιστικού φορέα της χώρας, του ΙΚΑ. Μέγιστη η πολιτική ευθύνη για την επιτυχία αυτού του εγχειρήματος το οποίο αφορά τη ζωή εκατοντάδων χιλιάδων ατόμων με αναπηρία.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. στην εικοσάχρονη πορεία μαχόμενης δράσης της, έχει τονίσει τις παθογένειες και τις αδυναμίες του Συστήματος Πιστοποίησης Αναπηρίας, όπως λειτουργούσε μέχρι σήμερα και ήταν γέννημα θρέμμα μιας

πολιτείας και μιας κοινωνίας ποτισμένης διαχρονικά με στερεότυπα, φόβους και βαθιά ριζωμένες προκαταλήψεις για την αναπηρία. Γι' αυτό και η ανατροπή αυτού του Συστήματος Πιστοποίησης της Αναπηρίας και η έκδοση ενός νέου Κανονισμού Αξιολόγησης και Πιστοποίησης της Αναπηρίας, που θα αντικαταστήσει τον υφιστάμενο Κανονισμό Εκτίμησης Βαθμού Αναπηρίας, γνωστό σε όλους ως ΚΕΒΑ, είναι αποτέλεσμα πειστικού και μακροχρόνιου αγώνα του αναπηρικού κινήματος.

Παθογένειες και αδυναμίες του

υφιστάμενου συστή- ματος πιστοποίησης της αναπηρίας

Αδιαμφισβήτητη η προσπάθεια απελευθέρωσης της κοινωνικής και ατομικής σκέψης αναφορικά με τα θέματα αναπηρίας οφείλεται στη δυναμική και στοχευμένη δράση του αναπηρικού κινήματος. Πολλοί από τον πολιτικό και κοινωνικό κόσμο στάθηκαν συμπαράστατες σε αυτό τον αναφορικό δρόμο, ανεξαρτήτως πολιτικών ή κομματικών πεποιθήσεων. Δεν έλειψαν όμως και οι φωνές του συντηρητισμού, στις οποίες άηλωσε έχει στηριχθεί και εδραιωθεί το υφιστάμενο Σύ-

στημα Πιστοποίησης της Αναπηρίας με τις γνωστές παθογένειες και αδυναμίες του, που επηρέασαν και συνεχίζουν να επηρεάζουν αρνητικά μία κοινωνία που ζητάει ριζικές αλλαγές σε όλα τα επίπεδα.

Κύρια χαρακτηριστικά του υφιστάμενου συστήματος πιστοποίησης της αναπηρίας:

- ▶ η πολύωρη αναμονή σε μη προσβάσιμους χώρους υπηρεσιών προκειμένου να αξιολογηθούν συμπολίτες μας με βαριές κινητικές αναπηρίες!
- ▶ η εξέταση του ατόμου με αναπηρία από διαφορετικές Υγειονομικές Επιτροπές, αφού για κάθε παροχή απαιτούνταν, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, γνωμάτευση από διαφορετικό Υγειονομικό Φορέα,
- ▶ το καθεστώς συνεχούς επανεξέτασης μη αναστρέψιμων και βαριών αναπηριών όπως τύφλωση, νεφροπάθεια, νοητικές αναπηρίες, αυτισμός κ.λπ.,
- ▶ η στελέχωση των Υγειονομικών Επιτροπών με ειδικότητες ιατρών που δεν έχουν ουδεμία επιστημονική σχέση με την αναπηρία του εξεταζόμενου και έλλειψη κοινωνικών επιστημόνων στη στελέχωσή αυτών,
- ▶ η έλλειψη θεσμικού πλαισίου για την κατ' οίκον εξέταση ατόμων με βαριές αναπηρίες που, αντικειμενικά,

δεν έχουν τη δυνατότητα να μετακινηθούν,

- ▶ μεταφορά ατόμων με βαριές αναπηρίες με το ΕΚΑΒ ή με ιδιωτικά μέσα συγγενών και υγειονομική εξέταση αυτών επί των πεζοδρομίων!!

Μία φράση χαρακτηρίζει τις παραπάνω διαπιστώσεις, που είναι χαραγμένες στη μνήμη όλων των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους: έλλειψη σεβασμού στοιχειωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία και καταρράκωση της ανθρωπίνης αξιοπρέπειάς τους.

«Ανάπηροι - Μαϊμού»: Το άλλοθι στρεβλών και συντηρητικών πολιτικών για την αναπηρία

Δίκαιο λοιπόν το αίτημα της ανατροπής του προηγούμενου Συστήματος Πιστοποίησης της Αναπηρίας. Το αίτημα αυτό δεν αποτελεί κεραυνό εν' αιθρία στην παρούσα χρονική περίοδο εξαιτίας της οικονομικής κρίσης, αλλά γιατί το επιβάλλει το ανθρώπινο και κοινωνικό δίκαιο. Το σύστημα αυτό βασίστηκε σε νοσηρές νοοτροπίες, οι οποίες συνθέτουν μία γκρίζα εικόνα για την αναπηρία που δυστυχώς ακόμη και έως τις ημέρες μας βομβαρδίζεται με πληροφορίες για «αναπήρους - μαϊμού» που παρανόμως εισπράττουν επιδόματα, συντάξεις, παρανόμως διορίζονται στο δημόσιο ή παρανόμως εισάγονται στα πανεπιστήμια. Το φάντασμα των

«αναπήρων - μαϊμού» κρυμμένο στο ντουλάπι της ιστορίας, ανασύρεται σε τακτά χρονικά διαστήματα και χρησιμοποιείται ενίοτε για να καλύψει την αδυναμία των αρμοδίων να προχωρήσουν στην οριστική εξυγίανσή του σαθρού αυτού συστήματος.

Ποιος όμως γέννησε και εξέθρεψε αυτό το αδιαφανές σύστημα που παραπέμπει σε λειτουργούς της πολιτείας, σε επίορκους γιατρούς, και εν' τέλει στιγματίζει και καταρρακώνει βάρναυσα μόνο τους τελικούς αποδέκτες του, δηλαδή τα άτομα με αναπηρία; Ενίοτε τα άτομα με αναπηρία αντιμετώπισαν την πολιτική και κοινωνική υποκρισία, αφού όσοι κραδαίνουν την υπόθεση «ανάπηροι - μαϊμού» καλούν προς εξέταση τους αναπήρους, που περιέργως εξετάζονται από το ίδιο σαθρό και αναξιόπιστο σύστημα. Το αναπηρικό κίνημα έχει τοποθετηθεί επανειλημμένως απέναντι σε αυτό το νοσηρό παιχνίδι, που σκιάζει τις προσπάθειες ενδυνάμωσης του αναπηρικού χώρου, και έχει καταθέσει εμπεριστατωμένες θέσεις για να δοθεί τέλος σε αυτή την οικτρή υπόθεση.

Η πορεία προς ένα ενιαίο σύστημα πιστοποίησης

Ένα από τα βασικότερα αιτήματα για την εξυγίανση του προηγούμενου συστήματος ήταν η αναθέωση ενός από τα πιο σημαντικά εργαλεία του, του γνωστού σε όλους μας ΚΕΒΑ. Υπό αυτό το πρίσμα ψηφίστηκε το άρθρο 7 του ν. 3863/2010, θέτο-

ντας τις βάσεις για τον σχεδιασμό και την εισαγωγή ενός νέου Συστήματος Αξιολόγησης και Πιστοποίησης της Αναπηρίας.

Σημαντική παράμετρος σε αυτό το εγχείρημα η θεσμική συμμετοχή της Ε.Σ.Α.μεΑ. στην Ειδική Επιστημονική Επιτροπή που θα σχεδιάσει τον νέο ενιαίο Κανονισμό Πιστοποίησης Αναπηρίας, οι εργασίες της οποίας έχουν ήδη ξεκινήσει. Σημαντικός ο ρόλος και η ευθύνη της Ε.Σ.Α.μεΑ., οι εκπρόσωποι της οποίας στις πρώτες συνεδριάσεις της Επιτροπής κατέθεσαν ένα κείμενο εμπειριστατωμένων θέσεων και απόψεων, καθιστώντας σαφές ότι ο νέος Κανονισμός δεν επιτρέπεται, από δεοντολογικής και ηθικής απόψεως, να αποτελέσει εργαλείο δημοσιονομικού ελέγχου και προκρούστη της αναπηρίας στη χώρα.

Σε υγιή θεμέλια το χτίσιμο του νέου συστήματος πιστοποίησης

Με απόλυτη συναίσθηση της σκληρής πραγματικότητας που βιώνει ο τόπος μας, η Ε.Σ.Α.μεΑ. επεσήμανε προς την Πρόεδρο της Ειδικής Επιστημονικής Επιτροπής και Γενική Γραμματέα Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Αθ. Δρέττα και τα μέλη αυτής ότι για τον σχεδιασμό και την έκδοση του νέου Ενιαίου Κανονισμού Πιστοποίησης απαιτείται ουσιαστικός διάλογος και συνεργασία με όλους τους επιστημονικούς, κοινωνικούς και αναπηρικούς φορείς, προκειμένου το νέο Σύστημα Αξιολόγησης και Πιστοποίησης της Αναπηρίας να τύχει της μέγιστης κοινωνικής αποδοχής.

Οι χρονικές πιέσεις που τίθενται, βάσει της κείμενης νομοθεσίας, για την άμεση λειτουργία του ΚΕ.Π.Α από 1ης Σεπτεμβρίου 2011 δεν μπορούν να αποτελέσουν, τονίζει η Ε.Σ.Α.μεΑ., οδηγό για την άμεση έκδοσή του νέου Ενιαίου Κανονισμού Πιστοποίησης και Αξιολόγησης της Αναπηρίας. Επομένως δόκιμη λύση για την απρόσκοπτη λειτουργία του ΚΕ.Π.Α σε αυτό το μεταβατικό στάδιο (από 1ης Σεπτεμβρίου 2011 έως και την έκδοση του νέου Κανονισμού) είναι η αναμόρφωση του ισχύοντος ΚΕΒΑ.

Άλλωστε η αναμόρφωση του ΚΕΒΑ, αποτελεί πάγιο αίτημα του συνόλου των φορέων που ανήκουν στην Ε.Σ.Α.μεΑ. και εκπροσωπούν όλες τις κατηγορίες μη αναστρέψιμων αναπηριών και χρονίων παθήσεων. Οι σοβαρές αδυναμίες του ισχύοντος ΚΕΒΑ, έχουν συστηματικά αναδειχθεί από την Ε.Σ.Α.μεΑ. στους εκάστοτε αρμοδίους, ενώ οι προσπάθειες που έγιναν μέχρι σήμερα για την αναμόρφωσή του ήταν αποσπασματικές και χωρίς αξιόλογο αποτέλεσμα.

Αδυναμίες του ισχύοντος ΚΕΒΑ

Οι κυριότερες αδυναμίες αυτού του Κανονισμού που επέτρεψε την εμφάνιση νοσηρών και σπαιτικών πελατειακών σχέσεων είναι η εξής:

- ▶ Ο ισχύον ΚΕΒΑ από το έτος 1993 αποτελεί συρραφή ιατρικών κειμένων, τα οποία δεν τέθηκαν ποτέ σε διάλογο και βριθεί από αναχρο-

νιστικές ιατρικές ορολογίες και χωρίς να λαμβάνει υπόψη του τις νέες επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις.

- ▶ Ο ΚΕΒΑ δεν έλαβε υπόψη του δοκιμασμένα συστήματα πιστοποίησης άλλων χωρών που χαρακτηρίζονταν για τη διαφάνεια, την αντικειμενικότητα και εν τέλει την αποδοχή τους από την ίδια την κοινωνία.
- ▶ Η αντιεπιστημονικότητα του ΚΕΒΑ και το μεγάλο εύρος ποσοστού αναπηρίας σε κάθε πάθηση έδωσε περιθώρια για υποκειμενικές αξιολογήσεις στα μέλη των Υγειονομικών Επιτροπών, οι οποίες κατά το πλείστο εκδίδουν γνωματεύσεις που δεν συνοδεύονται από πλήρη και αναλυτική αιτιολόγηση. Έτσι εξηγούνται οι διαφορές που σημειώνονται μεταξύ των Γνωματεύσεων Υγειονομικών Επιτροπών που χρησιμοποιούσαν τον ίδιο Κανονισμό και βεβαίως η δυνατότητα πελατειακών σχέσεων, συναλλαγών και εμφάνισης «αναπήρων – μαιμού».
- ▶ Ο ισχύον ΚΕΒΑ δεν λαμβάνει υπόψη του, εκτός των σύγχρονων εξελίξεων στην ιατρική και την εμπλοκή των κοινωνικών επιστημών στην αξιολόγηση της αναπηρίας.
- ▶ Ο ισχύον ΚΕΒΑ δεν διαχωρίζει τη διαδικασία της πι-

στοποίησης από τη διαδικασία της αξιολόγησης. Διαδικασίες που δεν σχετίζονται μεταξύ τους, αφού η πιστοποίηση είναι διαπιστωτική πράξη και η αξιολόγηση είναι επιστημονική πράξη.

Εν' κατακλείδι, ο ισχύων ΚΕΒΑ, από επιστημονικής και κοινωνικής απόψεως είναι αναγκαίο να αναμορφωθεί για να λειτουργήσει μόνο κατά το μεταβατικό στάδιο και έως την έκδοση ενός ενιαίου Κανονισμού Πιστοποίησης και Αξιολόγησης της Αναπηρίας που θα διέπεται από τις αρχές της σύγχρονης ιατρικής επιστήμης και τις αρχές του σεβασμού στα ανθρώπινα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία. Η συστηματική και συγκριτική μελέτη διεθνών συστημάτων πιστοποίησης (π.χ. διεθνές σύστημα ICF) και συστημάτων άλλων ανεπτυγμένων χωρών (π.χ. Αμερικής, Γερμανίας), ο συσχετισμός αυτών των συστημάτων και η προσαρμοστικότητα τους στην ελληνική κοινότητα και πραγματικότητα σε συνδυασμό με την επιστημονική τους αξιοπιστία θα δείξουν ποιο σύστημα είναι το κατάλληλο.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. αυτό που απαιτεί είναι το νέο Σύστημα να χτιστεί σε νέα, υγιή και γερά θεμέλια και όχι στα συντρίμια του ΚΕΒΑ, όπως έγινε δέκα χρόνια πριν με το πιλοτικό πρόγραμμα εφαρμογής της Κάρτας Αναπηρίας στη Λάρισα. Η ελληνική κοινωνία, και πολύ περισσότερο τα άτομα με αναπηρία, δεν αντέχει άλλους πειρατισμούς. Η Ε.Σ.Α.μεΑ. έχει διατυπώσει προτάσεις και θέσεις

πριν ακόμα την επίσημη διαβούλευση του νέου ασφαλιστικού νόμου (ν.3863/2010) και την ψήφιση των άρθρων 6 & 7 που αφορούν στην οργάνωση και λειτουργία του ΚΕ.Π.Α. Οι προτάσεις που έθεσε και θέτει η Ε.Σ.Α.μεΑ. στις αρμόδιες αρχές αντλούνται από την αποτίμηση του υφιστάμενου συστήματος καθώς και από τη διεθνή και ευρωπαϊκή εμπειρία.

Όσοι εμπλέκονται στο νέο εγχείρημα θα πρέπει να αντιληφθούν ότι η πιστοποίηση της αναπηρίας αποτελεί το θεμέλιο λίθο πάνω στο οποίο κτίζονται δημόσιες πολιτικές για την υποστήριξη και ενδυνάμωση των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους. Άλλωστε, η Ε.Σ.Α.μεΑ. έχει διαμνύσει, δημοσίως και έχει υποστηρίξει με σθένος στην Ειδική Επιστημονική Επιτροπή που σχεδιάζει το νέο Κανονισμό ότι η πιστοποίηση της αναπηρίας δεν μπορεί και δεν πρέπει να αποτελέσει μέτρο περικοπής κοινωνικών παροχών, ούτε το ποσοστό αναπηρίας μπορεί να αυξομειώνεται σύμφωνα με την επικρατούσα κάθε φορά πολιτική άποψη και τη δημοσιονομική κατάσταση της χώρας.

Προτάσεις για την οργάνωση και λειτουργία του ΚΕΠΑ

Σε αυτή τη βάση και για να διαλυθούν οι φόβοι που δικαιολογημένα κατακλύζουν τα άτομα με αναπηρία της χώρας μας στην παρούσα δυσμενή οικονομική περίοδο, η Ε.Σ.Α.μεΑ., από τη θέση του επίσημου κοινωνικού εταίρου με την πολιτεία και

ως εκ' τούτου τη θεσμική συμμετοχή της στην Ειδική Επιστημονική Επιτροπή για την αναμόρφωση του ΚΕΒΑ, έχει θέσει ένα εμπειριστατωμένο κείμενο προτάσεων στη Διοίκηση του ΙΚΑ και στην πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Εργασίας (βλ. ιστοσελίδα Ε.Σ.Α.μεΑ. www.esaea.gr Γραφείο Τύπου / Ανακοίνωση 29/7/2011). Οι προτάσεις της Ε.Σ.Α.μεΑ. αφορούν όλες τις λειτουργίες του ΚΕ.Π.Α και ενδεικτικά αναφέρουμε τις εξής:

- ▶ **Καθολική προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία σε όλα τα κτίρια που στεγάζονται οι υπηρεσίες του ΚΕ.Π.Α και στον διαδικτυακό τόπο αυτού.**
- ▶ **Καθολική πρόσβαση όλων των ατόμων με αναπηρία, ανεξαρτήτως κατηγορίας αναπηρίας, σε όλες τις υπηρεσίες του ΚΕ.Π.Α με τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων όπως: παροχή διερμηνείας στη νοηματική γλώσσα σε κωφούς, έκδοση ενημερωτικού έντυπου υλικού σε γραφή Braille κ.λπ.**
- ▶ **Επιμόρφωση διοικητικού και ιατρικού προσωπικού στη νέα δικαιωματική προσέγγιση για την αναπηρία.**
- ▶ **Έκδοση Ειδικών Προγραμμάτων Εκπαίδευσης Ειδικού Σώματος Ιατρών εντός καθορισμένου χρονοδιαγράμματος.**

- ▶ **Άμεση έναρξη λειτουργίας της Επιτροπής Αξιολόγησης της Ειδικής Εκπαίδευσης των Ιατρών.**
- ▶ **Σύσταση Ειδικών Επιτροπών στελεχωμένων με ιατρικές ειδικότητες σχετικές με την πάθηση του εξεταζόμενου** για την επιστημονική και αντικειμενική ορθότητα της αξιολόγησης και πιστοποίησης της αναπηρίας.
- ▶ **Πλήρης, αναλυτική και επιστημονική αιτιολόγηση των γνωματεύσεων** για να τεθεί τέρμα στην αυθαιρεσία που χαρακτήριζε είτε διοικητικούς υπαλλήλους, είτε κάποιους γιατρούς που επικαλούνταν το αλάθητο της ιατρικής αυθεντίας.
- ▶ **Οργάνωση διοικητικών υπηρεσιών υποδοχής αιτήσεων κ.λπ.**
- ▶ **Πρόβλεψη θέσπισης συστήματος κατ' οίκον εξέτασης για άτομα με βαριές και πολλαπλές αναπηρίες, για να εξυπηρετηθούν άτομα με βαριές αναπηρίες** που διαβιούν σε δυσπρόσιτες περιοχές (νησιά, ορεινά χωριά κ.λπ.).
- ▶ **Νέα έκδοση του ειδικού εντύπου Γνωμάτευσης** για την καθολική ισχύ του και αποδοχή του από όλους

τους φορείς του δημοσίου ή ιδιωτικού τομέα.

- ▶ **Σύσταση Ειδικής Επιτροπής Παρακολούθησης Εφαρμογής και Ελέγχου του τρόπου οργάνωσης και λειτουργίας του ΚΕ.Π.Α, με τη συμμετοχή της Ε.Σ.Α.μεΑ.**

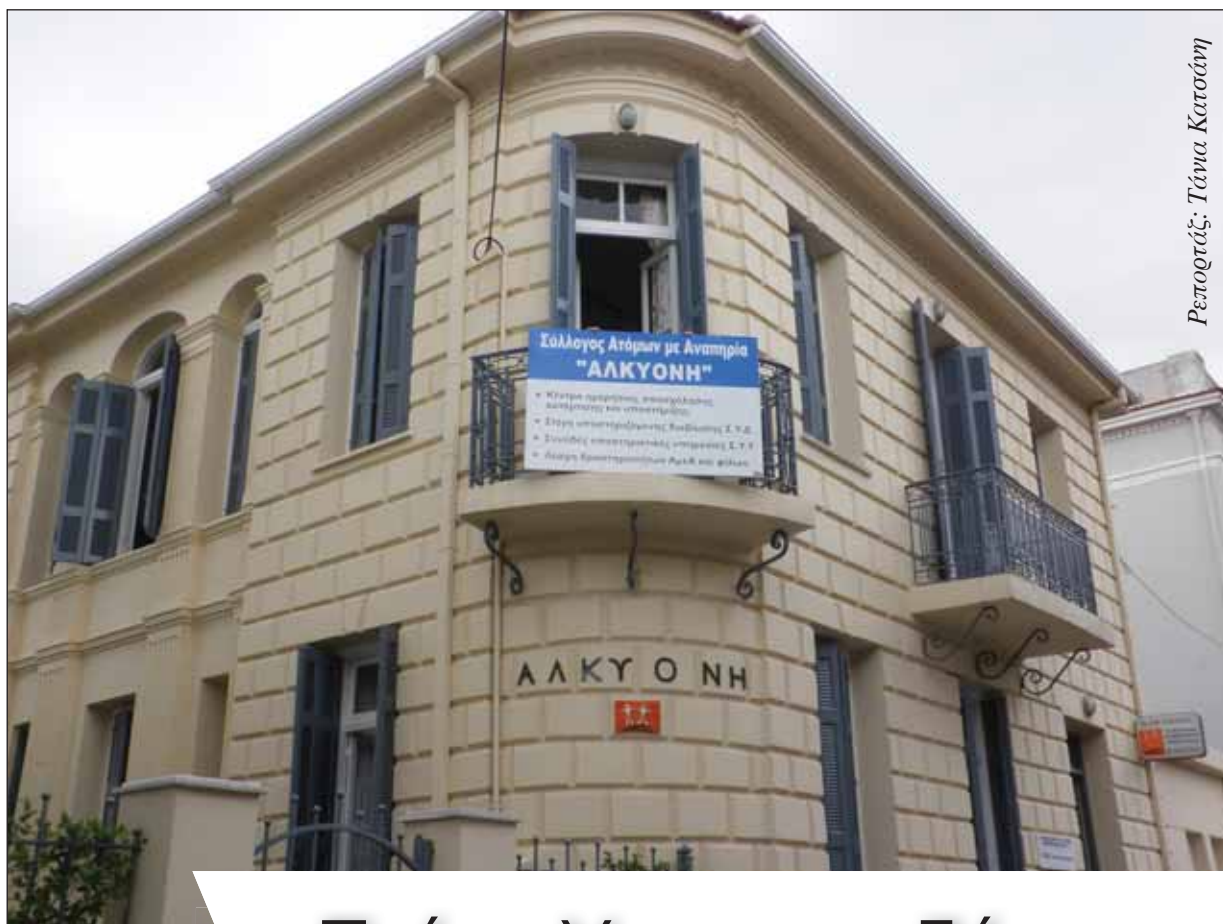
Σκέψεις και προβληματισμοί για το νέο Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας

Το ΚΕ.Π.Α. μόλις ξεκίνησε τη λειτουργία του. Η Ε.Σ.Α.μεΑ. με την ευθύνη που τη διακρίνει παρακολουθεί τα πρώτα βήματα αυτού του εγχειρήματος και έχει ήδη εκφράσει τους προβληματισμούς της προς τη Διοίκηση του ΙΚΑ και την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Εργασίας.

Δυστυχώς, η λειτουργία του ΚΕ.Π.Α. ξεκίνησε με τις ακόλουθες αδυναμίες όπως επεσήμανε από την πρώτη στιγμή η Ε.Σ.Α.μεΑ.: Άνιση χωροταξική κατανομή των υγειονομικών επιτροπών ανά Περιφέρεια, αφού υπάρχουν πρωτεύουσες περιφερειακών διοικήσεων στις οποίες δεν έχει προβλεφθεί λειτουργία υγειονομικής επιτροπής. Ενδεικτικά αναφέρουμε την Άρτα ή μεγάλα νησιά όπως η Σάμος. Δυνατότητα προσκόμισης ιατρικών πιστοποιητικών / εργαστηριακών εξετάσεων κ.λπ. και από

ιδιώτες ιατρούς, γεγονός που ενισχύει τους φόβους μας ότι θα ανθίσουν οι πελατειακές σχέσεις με ότι αυτό συνεπάγεται. Επιπλεκτική επιβάρυνση του εξεταζόμενου με το ποσό των 46,14€, αφού με το κόστος αυτό δεν θα επιβαρύνονται μόνο όσοι ζητούν την αξιολόγηση για λόγους συνταξιοδοτικούς και όσοι επιθυμούν να ενταχθούν στα προγράμματα οικονομικής ενίσχυσης του Υπουργείου. Με αυτό τον τρόπο δημιουργούνται ανάπηροι δύο ταχυτήτων. Επίσης, το γεγονός της καταβολής του κόστους ανάλογα με τη χρήση της γνωμάτευσης δημιουργεί έντονους προβληματισμούς για το κατά πόσο η γνωμάτευση του ΚΕ.Π.Α θα ισχύει για όλες τις παροχές και θα είναι αποδεκτή από όλους τους φορείς.

Το ΚΕ.Π.Α., όπως αναφέρεται και στην πρώτη σχετική εγκύκλιο λειτουργίας του, δημιουργήθηκε για τον καθορισμό ποσοστού αναπηρίας και για τον χαρακτηρισμό του εξεταζόμενου ως ΑμεΑ, για όλες τις κοινωνικές και οικονομικές παροχές. Η Ε.Σ.Α.μεΑ. παρακολουθεί με αμείωτο ενδιαφέρον τις εξελίξεις γύρω από το ζήτημα αυτό και είναι έτοιμη να παρέμβει θεσμικά και αγωνιστικά ώστε το νέο ΚΕ.Π.Α. να λειτουργήσει προς όφελος των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους. Το σίγουρο είναι το νέο εγχείρημα για να πετύχει πρέπει να τύχει ευρείας κοινωνικής αποδοχής πρώτα και κύρια από τον ίδιο τον αναπηρικό χώρο. **Θ.Α.**

Στέγη Υποστηριζόμενης Διαβίωσης Συλλόγου ΑμεΑ «ΑΛΚΥΟΝΗ», Ναύπακτος

Ο Σύλλογος

Ο Σύλλογος ΑμεΑ «ΑΛΚΥΟΝΗ» στη Ναύπακτο είναι ένα φιλικό ανθρωπικό σωματείο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (αναγνωρισμένο από το Πρωτοδικείο Μεσσηνίας) και ενταγμένο στο Εθνικό Μητρώο Εθελοντικών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων. Από το 2008 είναι μέλος της Πανελληνί-

ας Ομοσπονδίας Σωματείων Γονέων και Κηδεμόνων Ατόμων με Αναπηρία (ΠΟΣΓΚΑμεΑ).

Από τον Ιούλιο του 2003 δραστηριοποιείται στον χώρο των ατόμων με αναπηρία στην πόλη της Ναυπάκτου και στην ευρύτερη περιοχή (επαρχία Δωρίδας και Ναυπακτίας, Νομών Φωκίδας και Αιτωλοακαρνανίας), όπου, μέχρι

σήμερα, δεν υπάρχει αντίστοιχο μέριμνα για ΑμεΑ άηλου κρατικού ή ιδιωτικού φορέα.

Πρωτεργάτες στη δημιουργία του Συλλόγου ήταν γονείς και κηδεμόνες ατόμων με αναπηρίες, που το μέληθον τους δυστυχώς είναι αβέβαιο, καθώς και πρόσωπα ή φορείς που ευαισθητοποιούνταν σε παρόμοια κοινωνικά ζητήματα

στην περιοχή των ως άνω νομών της Κεντρικής Στερεάς Ελλάδος.

Το μείζον θέμα είναι φυσικά η οικονομική κρίση, που έχει μειώσει τους πόρους του Σύλλογου, όπως και όλων σε όλη τη χώρα, και πλέον λειτουργεί με τα περιορισμένα μέσα των μελών του.

Παρά ταύτα, και όπως υποστηρίζει στο «Θέματα Αναπηρίας» η **Πρόεδρος του Συλλόγου Βασιλική Παναγοπούλου**, «...το παν είναι η κατάθεση ψυχής, η όρεξη να τρέξεις και να κερδίσεις. Ο Σύλλογός μας δίνει καθημερινά μεγάλο αγώνα όχι μόνο για να κρατήσει το επίπεδο σε όσα έχει πετύχει μέχρι σήμερα, αλλά και για να δημιουργήσει νέα πεδία δράσης και δημιουργίας. Η οικονομική κρίση είναι υπαρκτή, για αυτό και ως Σύλλογος στραφήκαμε στα προγράμματα που μπορούν να υλοποιηθούν μέσω ΕΣΠΑ.

Πρέπει να εκμεταλλευόμαστε όλους τους διαθέσιμους πόρους και αυτό τονίζουμε και σε όλους τους Συλλόγους που βρίσκονται σε αντίστοιχη θέση με εμάς.

Ταυτόχρονα και η Πολιτεία οφείλει να κάνει το χρέος της, μην αφήνοντας στο έλεος της τύχης τα άτομα με αναπηρία και τις δομές που χρησιμοποιούν».

Μέχρι σήμερα...

Μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα, ο Σύλλογος ΑμεΑ «ΑΛΚΥΟΝΗ» έχει πραγματοποιήσει αξιόλογο έργο:

- ▶ Δημιούργησε αρχείο νέων εθελοντών, καθώς και πρόγραμμα εκπαίδευσής τους.
- ▶ Οργάνωσε και λειτουργεί Εργαστήριο Δημιουργικής Απασχόλησης. Εθελόντριες απασχο-

λούν δημιουργικά παιδιά με αναπηρία με κατασκευές και χειροτεχνήματα, ενώ το προσωπικό του Εργαστηρίου τα εκπαιδεύει στην αυτόνομη διαβίωση και φροντίζει για την ψυχαγωγία τους (εκδρομές, εξόδους και γιορτές). Στεγάζεται σε ένα χώρο 300τ.μ. ειδικά διαμορφωμένο και εξοπλισμένο για τις ανάγκες του Εργαστηρίου.

- ▶ Πραγματοποίησε εκθέσεις με χειροτεχνήματα των παιδιών.
- ▶ Διεκδίκησε και πέτυχε τη λειτουργία 4/θεσίου Ειδικού Σχολείου Ναυπάκτου, την κάλυψη με ειδικότητες απαραίτητες για την εκπαίδευση των παιδιών, καθώς και τη στέγασή του σε κτίριο που θα κατασκευαστεί σύντομα. Μέχρι σήμερα στεγάζεται σε ενοικιαζόμενο κτίριο.
- ▶ Συνετέλεσε τον Ιούνιο του 2006 στην ίδρυση Ε.Ε.Ε.Κ. στη Ναύπακτο για τα παιδιά που αποφοιτούν από το Ειδικό Σχολείο, ώστε να εκπαιδεύονται μέχρι την ηλικία των 25 χρόνων.
- ▶ Διεκδίκησε και πέτυχε, σε συνεργασία με την Αναπτυξιακή Εταιρεία του Δήμου Ναυπάκτου, την υλοποίηση προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, όσον αφορά στη δημιουργία Κέντρου Δημιουργικής Απασχόλησης (ΚΔΑΠ) για την απογευματινή απασχόληση των παιδιών.
- ▶ Πραγματοποίησε Επιστημονική Ημερίδα στη Ναύπακτο τον Μάιο του 2006 & τον Ιούνιο του 2009 με θέμα: «Ναύπακτος, προσβάσιμη, προσπελάσιμη και φιλόξενη. Εφικτό ή ουτοπία;», στις οποίες ειδικό επιστήμονες ανέδειξαν το

πρόβλημα, αναζητήσαν λύσεις και προσπάθησαν να ευαισθητοποιήσουν τους τοπικούς φορείς.

- ▶ Υλοποίησε, σε συνεργασία με το Υπουργείο Απασχόλησης, (Φεβρουάριος - Δεκέμβριος 2008) τέσσερα (4) σχέδια δράσης (Θεατρικό Εργαστήριο και Εργαστήριο Θεραπευτικής Ζωγραφικής ΑμεΑ στον Δήμο Πυλίων, Δημιουργία Εργαστηρίου Κεραμικής για ΑμεΑ στον Δήμο Ναυπάκτου, Δημιουργία Εργαστηρίου Μικροξυλουργικής για ΑμεΑ στον Δήμο Αντιρρίου, Συμβουλευτική Γονέων στον Δήμο Αποδοτίας).
- ▶ Δημιούργησε θεατρική ομάδα με παιδιά του Συλλόγου και ήδη ανέβασαν τέσσερις θεατρικές παραστάσεις.
- ▶ Εκδίδει περιοδικό για την πρόωθηση σχετικών με την αναπηρία θεμάτων και την ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα αναπηρίας.
- ▶ Αγόρασε έκταση 20 στρεμμάτων για μεθλητική στέγαση των εργαστηρίων και δημιουργία μόνιμων εγκαταστάσεων διαμονής για τα άτομα με αναπηρία. Αυτό τον καιρό ο Σύλλογος προωθεί πρόταση για ανέγερση δύο ακόμη στεγών μέσω ΕΣΠΑ.
- ▶ Ο Σύλλογος διαθέτει ιδιόκτητο αυτοκίνητο (μικρό λεωφορείο με ειδικό αναβατόριο για άτομα σε αναπηρικό αμαξίδιο).
- ▶ Τέλος, στην πολυσχιδή δράση του Συλλόγου συμπεριλαμβάνονται: μαθήματα νοηματικής, υποστήριξη των οικογενειών, συνεχής καταγραφή των ΑμεΑ, ημερίδες, εκδηλώσεις, εκθέσεις έργων, συμμετοχή στα κοινωνικά και πολιτιστικά δρώμενα της πόλης.

Η Στέγη

Το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, μετά από σειρά επίμονων αιτημάτων, παραχώρησε νεοκλασικό οίκημα στο κέντρο της πόλης, στο οποίο μεταφέρθηκε το γραφείο του Συλλόγου και από τον Ιανουάριο του 2009 λειτούργησε το Κέντρο Ημερήσιας Απασχόλησης, Κατάρτισης και Υποστήριξης ενηλίκων ΑμεΑ. Στο κτίριο αυτό, το οποίο ανακαινίστηκε από το Ίδρυμα «Σταύρος Νιάρχος», λειτουργεί, από τον Φεβρουάριο του 2011, η **Στέγη Υποστηρίζομενης Διαβίωσης (Σ.Υ.Δ.)**.

Το μεγάλο άγχος της ελληνικής οικογένειας που έχει στους κόλπους της κάποιο άτομο με νοητική αναπηρία και συνοδές αναπηρίες, είναι ότι κάποια στιγμή το άτομο αυτό, άμεσα ή αργότερα, είτε από επιλογή είτε αναγκαστικά (όταν βρεθεί χωρίς τους γονείς του) θα χρειαστεί να κατοικήσει εκτός οικογενειακής εστίας και να αναλάβει τον ρόλο του ενήλικα.

Την ανάγκη αυτή στην ευρύτερη περιοχή της Ναυπακτίας και Δωρίδας έρχεται να καλύψει ο Σύλλογος ΑμεΑ «ΑΛΚΥΟΝΗ» με την ίδρυση και λειτουργία Στέγης Υποστηρίζομενης Διαβίωσης χωρητικότητας εννέα (9) ατόμων. Πρωταρχικός σκοπός της Στέγης είναι η εξυπηρέτηση του δικαιώματος για ανεξάρτητη διαβίωση κάθε ατόμου με αναπηρία, στοχεύοντας παράλληλα στην ανάπτυξη και διατήρηση στο μέγιστο βαθμό των δεξιοτήτων και ικανοτήτων των κατοίκων της. Παρέχει παρεμβάσεις στους διαμένοντες με σκοπό να βελτιώσουν τη λειτουργικότητά τους, την ψυχοσυναισθηματική τους ωρίμανση και την κοινωνική τους ένταξη.

Το πρόγραμμα ένταξης των εννέα (9) διαμενόντων πραγματοποιείται με τη βοήθεια σταθερών προσώπων (νοσηλευτών, εργοθεραπευτή, κοινωνικών λειτουργών, ψυχιάτρων, βοηθητικού προσωπικού, κ.ά.) που τους φροντίζουν, ώστε να επιτευχθεί ανάπτυξη δεσμών αγάπης, σεβασμού και ομαδικού κλίματος, επιδιώκοντας την ψυχοκοινωνική ένταξη των ωφελούμενων, προκειμένου να τους δοθεί η δυνατότητα να νιώθουν ότι βρίσκονται σε ένα ζεστό οικογενειακό περιβάλλον.

Παράλληλα, με την καθοδήγηση και την υποστήριξη εργαζομένων και εθελοντών, στον ίδιο χώρο λειτουργεί η «Λέσχη» της Στέγης, η οποία είναι ανοιχτή προς το κοινό. Οι δραστηριότητες πραγματοποιούνται σε εβδομαδιαία, μηνιαία ή ετήσια βάση. Ο κάθε ένοικος συμμετέχει και αναλαμβάνει συντονιστικό ρόλο στην ομάδα της αρεσκείας του και ανάλογα με τις δυνατότητές του.

Η υλοποίηση όλων των δραστηριοτήτων δεν αποτελεί αυτοσκοπό. Εξαρτάται από τις προτιμήσεις και τα ενδιαφέροντα των ενοίκων. Το πρόγραμμα δραστηριοτήτων αποφασίζεται στο τέλος κάθε μήνα από κοινού (ένοικοι, ομάδα προσωπικού, επιστημονική ομάδα, εθελοντική ομάδα) και ορίζεται ο υπεύθυνος δράσης. Στόχος όλων των δραστηριοτήτων αποτελεί η κοινωνικοποίηση, η ενθάρρυνση της συνύπαρξης, η ψυχαγωγία, η απόκτηση δεξιοτήτων, η σύνδεση με την τοπική κοινωνία και η ένταξη των ενοίκων σε αυτή.

Ενδεικτικές δραστηριότητες της Στέγης

Δράσεις που θα υλοποιηθούν

το επόμενο χρονικό διάστημα και φιλοδοξείται ότι θα φέρουν πιο κοντά τους ένοικους της Στέγης με την τοπική κοινωνία είναι οι εξής:

- Συνεργασία με τοπικό ραδιοφωνικό σταθμό - δημιουργία ραδιο - ομάδας. Οι ένοικοι μαζί με εθελοντές θα αναλαμβάνουν την προετοιμασία και παρουσίαση ωριαίας ραδιοφωνικής εκπομπής.

- Συνεργασία με τοπική εφημερίδα και δημοσίευση άρθρων που θα έχουν ετοιμαστεί από τους ενοίκους.
- Συμμετοχή και δημοσίευση άρθρων στο περιοδικό του Συλλόγου «Αλκυόνη».
- Απασχόληση στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, μέσω εκπαιδευτικών και ψυχαγωγικών προγραμμάτων.
- Εκμάθηση παραδοσιακών χορών.
- Αγροτική απασχόληση. Κηπουρική, ανθόκηπος, λαχανόκηπος.
- Μαθήματα κυκλοφοριακής αγωγής.
- Μαθήματα Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας. Οι ένοικοι μαζί με τους ενδιαφερόμενους πολίτες της Ναυπάκτου θα παρακο-

- λουθούν μαθήματα της Ε.Ν.Γ. που θα πραγματοποιούνται στον χώρο της Στέγης. Σκοπός των μαθημάτων για τους ενοίκους θα είναι η ενίσχυση της επικοινωνίας με κάθε δυνατό εναλλακτικό τρόπο.
- ▶ Συμμετοχή και συνδιοργάνωση αθλητικών δραστηριοτήτων. Κοιμητήριο, γυμναστική, προετοιμασία και συμμετοχή σε τοπικά ή πανελλήνια τουρνουά.
  - ▶ Συμμετοχή και παρακολούθηση θεατρικών παραστάσεων.
  - ▶ Ημέρες κινηματογράφου. Στον χώρο της Στέγης θα πραγματοποιούνται προβολές ταινιών που είτε θα είναι προτίμηση των ενοίκων είτε θα επιλέγονται από την επιστημονική ομάδα και τον υπεύθυνο δράσης με θεματολογία κοινωνικού περιεχομένου. Οι προβολές θα είναι ανοιχτές στο κοινό και θα ακολουθεί συζήτηση. Επίσης, οι ένοικοι θα παρακολουθούν ταινίες σε κινηματογραφικές αίθουσες.
  - ▶ Έξοδοι σε αναψυκτήρια της πόλης και εκτός αυτής.
  - ▶ Οικολογικές δραστηριότητες. Προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης για το φυσικό περιβάλλον. Καλλιέργεια οικολογικής συνείδησης ενοίκων και ευαισθητοποίηση πολιτών Ναυπάκτου μέσω οικολογικών συζητήσεων – δράσεων όπως φροντίδα χώρων πρασίνου, καθαρισμός ακτών, φροντίδα δημοσίων χώρων, δεντροφύτευση.
  - ▶ Συμμετοχή στις εκδηλώσεις του Συλλόγου «Αλκυόνη» και στις δραστηριότητες τοπικών συλλόγων - φορέων.
  - ▶ Συμμετοχή σε κατασκηνώσεις - διακοπές εναλλακτικού τουρισμού - αγροτουρισμού, δύο φορές τον χρόνο. Διαμονή σε καταλύματα - ξενώνες, δραστηριότητες όπως πεζοπορία, ιππασία, κανό-καγιάκ, ράφτινγκ, ορειβασία, paintball κ.ά. Οδοιπορικά στην ευρύτερη περιοχή της Ναυπάκτου.
  - ▶ Συμμετοχή σε δραστηριότητες πολιτιστικού τουρισμού. Μετακίνηση των ενοίκων - φίλων της Λέσχης με πολιτιστικά κίνητρα, που περιλαμβάνουν εκπαιδευτικές και πολιτιστικές περιηγήσεις, ταξίδια σε φεστιβάλ, επισκέψεις σε ιστορικά μνημεία, μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους.
  - ▶ Τέλος, πολύ σημαντικό είναι ότι οι φιλοξενούμενοι της Στέγης, έχουν τη δυνατότητα να απασχοληθούν καθημερινά στα προστατευόμενα επαγγελματικά ιδιόκτητα εργαστήρια του Συλλόγου μας (κεραμική, υπολογιστές, κατασκευή κομπολογιού και μπιζού, μπομπονιέρας, θερμοκήπιο, οικιακή οικονομία, κρητοπλάστική κ.ά.).

Η Πρόεδρος του Συλλόγου σημειώνει: *«Η τοπική κοινωνία αγκάλιασε μονομιάς το πρωτοποριακό αυτό εγχείρημα και το στηρίζει με κάθε τρόπο. Είναι επιτακτική η ανάγκη η επίσημη Πολιτεία να μην εγκαταλείψει αυτήν τη σπουδαία δράση και να μην την αφήσει - μετά το πέρας της χρηματοδότησης του προγράμματος - στο έλεος της τύχης της!»*

Μέλη Δ.Σ. Συλλόγου ΑμεΑ «Αλκυόνη»:

Πρόεδρος: Βασιλική Παναγοπούλου
Αντιπρόεδρος: Αθανάσιος Ρισβάς
Γραμματέας: Θεοδόσιος Θεοδοσόπουλος
Ταμίας: Μιητιάδης Κατσίκας
Μέλος: Ευτυχία Ανδρονιάδη

Περισσότερες πληροφορίες για τον Σύλλογο ΑμεΑ «Αλκυόνη» και τη Στέγη Υποστηριζόμενης Διαβίωσης μπορείτε να βρείτε στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.alkyoni-amea.gr>

Ο Dr. Ilja Seifert είναι βουλευτής του Γερμανικού Κοινοβουλίου με το κόμμα Die Linke. Η κοινοβουλευτική του πορεία ξεκινά από τον Μάρτιο του 1990. Μέχρι τον Οκτώβριο του 1990 διετέλεσε μέλος του Επιμελητηρίου του ελεύθερα εκλεγμένου Λαϊκού Κόμματος της Λαϊκής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Στο ενωμένο πλέον Γερμανικό Κοινοβούλιο εκλέγεται από τον Οκτώβριο του 1990: Οκτώβριος 1990 – 1994, 1998 - 2002 και από το 2005 μέχρι σήμερα είναι μέλος της Γερμανικής Ομοσπονδιακής Βουλής.

Ο Dr. Ilja Seifert είναι επίσης Πρόεδρος του ABiD (Allgemeiner Behindertenverband in Deutschland «Für Selbstbestimmung und wür-de» (Σύλλογος Ατόμων με Αναπηρία Γερμανίας «Για την Αυτοδιάθεση και την Αξιοπρέπεια»).

Ο ABiD ιδρύθηκε τον Απρίλιο του 1990 ως Ένωση της Λαϊκής Δημοκρατίας της Γερμανίας για την Αναπηρία. Εκπροσωπεί τα άτομα με αναπηρία σε ομοσπονδιακό και εθνικό επίπεδο, ενισχύει την αυτοβοήθεια και ενεργοποιεί και υποστηρίζει πολυάριθμα σχέδια για να μπορούν τα άτομα με αναπηρία να συμμετέχουν πλήρως στη ζωή της κοινότητας. Συνεργάζεται εδώ και πολλά χρόνια με οργανώσεις και ομοσπονδίες άλλων χωρών, ειδικά της Ανατολικής Ευρώπης. Ο Abid είναι μέλος του Γερμανικού Συμβουλίου Αναπηρίας και πολλών άλλων ενώσεων.

Η επίσημη ιστοσελίδα του Dr. Ilja Seifert είναι: www.ilja-seifert.de

Dr. Ilja Seifert:
βουλευτής του αριστερού
κόμματος Die Linke του
Γερμανικού Κοινοβουλίου

Συνέντευξη: Τάνα Κατσάνη

«Η κοινωνική πολιτική δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως υποπροϊόν της οικονομικής πολιτικής»

Είστε ένα διακεκριμένο μέλος του Γερμανικού Κοινοβουλίου. Ποιός είναι ο ρόλος της Γερμανίας ως κράτος - ηγέτης της ΕΕ σε αυτή την οικονομική κρίση, όσον αφορά τα μέτρα λιτότητας που έχουν προγραμματιστεί σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες, όπως η Ελλάδα; Θεωρείτε ότι η προστασία των δικαιωμάτων και των συνθηκών διαβίωσης των ατόμων με αναπηρία πρέπει να συμπεριληφθεί στην ατζέντα της χώρας σας, ώστε να καταφέρει η ΕΕ να βγει από την κρίση;

Θα ήταν, βέβαια, πολύ θετικό και επιθυμητό η λήξη της οικονομικής κρίσης να καταστεί δυνατή συνδεόμενη με την πλήρη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία. Αυτό ισχύει τόσο για τη Γερμανία, όσο και για την Ελλάδα και για τις άλλες χώρες που έχουν δεσμευθεί πάνω στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία.

Για παράδειγμα, η έναρξη νέων μεγάλων επενδυτικών προγραμμάτων με στόχο την άρση των εμποδίων και την προσβασιμότητα θα μπορούσε να δώσει νέα ώθηση στις εγχώριες κατασκευαστικές βιομηχανίες των αντίστοιχων χωρών. Το ίδιο ισχύει και για τον τομέα των μεταφορών. Η άρση των εμποδίων που εξακολουθούν να υπάρχουν στον τομέα αυτό θα επιτρέψει στα άτομα με προβλήματα όρασης, ακοής ή κινητικότητας να συμμετέχουν πλήρως στην κοινωνία και θα κάνει τα πράγματα πιο άνετα και βολικά για όλους.

Τέτοιου είδους προγράμματα θα πρέπει να καθοριστούν τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε εθνικό επίπεδο. Θα πρέπει να είναι χρηματοδοτούμενα και να ισχύουν για μία περίοδο τουλάχιστον δέκα ετών. Ταυτόχρονα, πρέπει να διασφαλιστεί ότι δεν θα υπάρξουν νέοι φυσικοί, επικοινωνιακοί ή ψυχολογικοί φραγμοί. Τότε θα είμαστε σε θέση να επιτύχουμε μεγάλη πρόοδο για την επόμενη δεκαετία. Οι άνθρωποι με και χωρίς αναπηρίες θα βρεθούν στη θέση να συμμετέχουν στη ζωή της κοινότητας (με πλήρη ένταξη) και θα έχουν περισσότερες ευκαιρίες και πεδία για να αναπτύξουν τις δυνατότητές τους.

Αντί να χρησιμοποιηθεί η κρίση ως δικαιολογία για την αφαίμαξη πόρων από έργα που ενισχύουν τους ανθρώπους, θα μπορούσε να αξιοποιηθεί ως ευκαιρία για τη δημιουργία μιας βιώσιμης οικονομικής δυναμικής. Δυστυχώς, ούτε οι εθνικές κυβερνήσεις ούτε η Ευρωπαϊκή Επι-

τροπή, πόσο μάλλον οι μεγάλες τράπεζες, δεν υποστηρίζουν ένα τέτοιο εποικοδομητικό πρόγραμμα ώστε να ξεπεραστεί η κρίση.

Ποια είναι η γνώμη σας για τον ρόλο της ΕΕ, σχετικά με τον τρόπο που έχει διαχειριστεί τη χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση; Πώς πρέπει η ΕΕ να προστατεύσει τις ευάλωτες ομάδες της κοινωνίας, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία;

Αυτή τη στιγμή (απαντώ στις ερωτήσεις σας στις 18 Ιουλίου 2011) βρισκόμαστε ακόμη στα μισά της δίνης της οικονομικής κρίσης. Μέχρι τη στιγμή που αυτή η συνέντευξη θα δημοσιευτεί, ίσως να είμαστε λίγο σοφότεροι. Το αν εμείς - ειδικά οι «ευάλωτες ομάδες της κοινωνίας» που αναφέρατε - θα βρισκόμαστε σε καλύτερη θέση με το πέρας της κρίσης, είναι αδύνατο για μένα να το γνωρίζω αυτή τη στιγμή. Φοβάμαι, ωστόσο, ότι θα συμβεί το αντίθετο.

Και όμως θα ήταν απόλυτα εφικτό σε επίπεδο ΕΕ - και θα ήταν λογικό τόσο οικονομικά όσο και ψυχολογικά, και κυρίως από την πλευρά των ανθρωπίνων δικαιωμάτων - να συνδεθεί η υπέρβαση της κρίσης με την προστασία των ατόμων με αναπηρία. Ήδη έδωσα μερικά παραδείγματα για αυτό στην απάντησή μου στην πρώτη σας ερώτηση. Ένας άηλιος τρόπος, για να δημιουργηθούν πολλές θέσεις εργασίας με διάρκεια, θα ήταν να καταστεί εφικτό για τα άτομα με αναπηρία να λαμβάνουν εκτεταμένη προσωπική βοήθεια σε όλους τους

τομείς της ζωής τους (στο σπίτι, στην οικογένεια, στην εκπαίδευση, στην εργασία, στην αναψυχή, στα ψώνια, στον πολιτισμό, στον αθλητισμό, στην πολιτική εκπροσώπηση των συμφερόντων τους, στην άσκηση της θρησκείας, στην αυτοβοήθεια, κ.λπ.).

Η βοήθεια για τους ανθρώπους (με αναπηρία) πρέπει να έρχεται σε αυτούς και όχι το αντίστροφο. Δεν χρειαζόμαστε ακριβές εγκαταστάσεις «φροντίδας», χρειαζόμαστε μια ιδιαίτερη, ευέλικτη, εξατομικευμένη βοήθεια. Η χρηματοδότηση θα πρέπει επίσης να διατίθεται για ρυθμίσεις που θα επιτρέπουν σε μικρές ομάδες τεσσάρων έως έξι ατόμων να ζήσουν μαζί και να βοηθούν ο ένας τον άλλο.

Επίσης, θα ήταν εξαιρετικά επωφελές να δοθεί μακροπρόθεσμη στήριξη στις οργανώσεις αυτοβοήθειας των ατόμων με αναπηρία. Αυτό θα τους επιτρέψει να αυξήσουν την εμπειρία τους σχετικά με την κατάστασή τους, να μοιραστούν τις εμπειρίες τους διεθνώς και να συμβάλουν με την άποψη και τη γνώση τους στην ανάπτυξη της κοινωνίας στο σύνολό της.

Σε περιόδους κρίσης, πιστεύεται ότι ενεργοποιούνται συντηρητικά κοινωνικά και πολιτικά αντανακλαστικά. Τι πιστεύετε εσείς για αυτό;

Γενικά μιλώντας, όντως αυτό βλέπουμε. Αλλά έχουμε πραγματικά την πολυτέλεια να συνεχίσουμε σε αυτή την καθοδική συντηρητική - νεοφιλελεύθερη πορεία; Έτσι κι αλλιώς, αυτή εί-

ναι που μας οδήγησε τόσο βαθιά στην κρίση κατά πρώτο λόγο. Γιατί θα πρέπει οι ίδιες μέθοδοι και οι παραδοχές - απορρύθμισης, του ανταγωνισμού, των περικοπών της κοινωνικής πρόνοιας, κ.λπ. - που πιστεύω ότι είναι εν μέρει υπεύθυνες για την κρίση, να μας βγάλουν από αυτή; Νομίζω ότι είναι καιρός για κάποιες νέες ιδέες. Και μια από αυτές είναι να επικεντρωθούμε στην πολιτική δράση για κοινωνική ανάπτυξη.

Πρέπει να σταματήσουμε να εξετάζουμε την κοινωνική πολιτική και την πολιτική των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ως υποπροϊόν της οικονομικής πολιτικής. Αντ' αυτού, πρέπει να τις δούμε ως κινητήρια δύναμη. Εκεί είναι το κλειδί για τη δημιουργία μόνιμων θέσεων εργασίας και η πηγή της ικανοποίησης και της ποιότητας ζωής. Από εκεί θα προκύψουν νέες ανάγκες, και η ικανοποίηση αυτών των αναγκών θα επιτρέψει στη βιομηχανία και τον τομέα των υπηρεσιών να αναπτύσσονται χωρίς να σπαταλούνται οι φυσικοί πόροι του πλανήτη μας. Από εκεί θα προκύψουν ζητήματα που θα αναζητούν καινοτόμες λύσεις. Αυτό, με τη σειρά του, ανοίγει ένα ευρύ πεδίο επιστημονικής έρευνας, όπου τα άτομα με και χωρίς αναπηρία θα πρέπει να συνεργαστούν για να βρουν απαντήσεις σε αυτά τα ζητήματα.

Πρέπει να έχουμε το θάρρος να αφήσουμε την πεπατημένη οδό και παράλληλα, λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία μας, να προχωρήσουμε σε νέα, δημιουργικά βήματα μαζί με τους ενδιαφερομένους και όχι να επιβά-

λουμε νέα μέτρα σε αυτούς.

Πώς η οικονομική κρίση και τα μέτρα λιτότητας επηρεάζουν τους Ευρωπαίους πολίτες με αναπηρία; Τι είδους μέτρα θα μπορούσαν να πάρουν οι εθνικές κυβερνήσεις; Πώς πρέπει να δράσουν οι οργανώσεις των ατόμων με αναπηρία, σύμφωνα με τη γνώμη σας;

Μπορώ να πω ότι βλέπω δύο τάσεις. Από τη μία πλευρά, το αναπηρικό κίνημα βρίσκεται σε άνοδο και συχνά έχει έναν απελευθερωτικό χαρακτήρα. Οι άνθρωποι δεν βλέπουν πια σαν «ντροπή» την αναπηρία τους. Έχουν αποτινάξει τον μανδύα του ταπεινού και ευγνώμονα ικέτη. Έχουν απαιτήσεις και επιμένουν σε πρότυπα που είναι σύμφωνα με την αρχή του «καθολικού σχεδιασμού». Αισθάνονται ότι είναι ισότιμα μέλη της κοινωνίας με ίσα δικαιώματα, σύμφωνα με το πνεύμα της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία.

Από την άλλη πλευρά, όμως, αισθάνονται ότι υπόκεινται σε μια ανελέητη προσέγγιση «κόστους - οφέλους». Υπάρχει μια συνεχής συζήτηση για την ανάγκη μείωσης του κόστους σε όλους τους τομείς, αλλά οι περισσότεροι άνθρωποι με αναπηρία δεν διαθέτουν τίποτα που θα μπορούσε να «κοπεί». Αντίθετα, χρειάζονται επενδύσεις για να καλύψουν τις πιο βασικές ανάγκες τους και να ασκήσουν τα πολιτικά τους δικαιώματα - επενδύσεις σε υποδομές (π.χ. μέσα μαζικής μεταφοράς χωρίς φραγμούς), επενδύσεις σε δημόσιες υπηρεσίες

(π.χ. κατ' οίκον φροντίδα, προσωπική βοήθεια), επενδύσεις σε προσβάσιμη στέγαση, κ.λπ. Αλλά λόγω της πτώχευσης, στερούνται αυτών των επενδύσεων, από τράπεζες που υποτίθεται ότι «ενδιαφέρονται».

Οι κυβερνήσεις και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να σκεφτούν περισσότερο πάνω στο πώς θα εξασφαλίσουν την ευημερία των πολιτών τους, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία, πάνω από τα κέρδη των λίγων μεγάλων τραπεζών.

Οι διάφορες οργανώσεις των ατόμων με αναπηρία έχουν πολλή διαφορετικές προσεγγίσεις μεταξύ τους. Μερικοί διστάζουν και είναι έτοιμοι ακόμη και για περικοπές (ακόμη και με σφιγμένα δόντια), εάν αυτό πρόκειται να διασφαλίσει την επιβίωσή τους. Άλλοι είναι πιο θαρραλέοι. Θα κατέβουν στους δρόμους για να διαμαρτυρηθούν και να προτείνουν προσεκτικές λύσεις, τόσο σε σχέση με συγκεκριμένες βελτιώσεις για τις ομάδες που εκπροσωπούν όσο και για αλλαγές στην προοπτική της κοινωνίας στο σύνολό της.

Πιστεύω ότι χρειαζόμαστε και τα δύο: αύξηση της αποδοχής σε τοπικό επίπεδο και μια παραδειγματική στροφή σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο. Πρέπει να είμαστε πιο δυναμικοί, και χρειαζόμαστε πιο ελκυστικές ιδέες. Είναι σημαντικό να μοιράζονται και να εξετάζονται οι εμπειρίες τακτικά και σε όλα τα επίπεδα.

Πιστεύετε ότι οι Ευρωπαίοι

πολίτες με αναπηρία μπορούν να είναι αισιόδοξοι για «καλύτερες ημέρες» στο κοντινό μέλλον;

Θα πρέπει να είναι, ακόμα και αν πολλές εμπειρίες στην καθημερινή ζωή μπορεί να αποβούν αποθαρρυντικές. Εμείς, οι άνθρωποι με αναπηρία είμαστε «καταδικασμένοι» να είμαστε αισιόδοξοι, να το πω έτσι. Διαφορετικά, δεν θα βρούμε τη δύναμη που χρειαζόμαστε για να συνεχίσουμε τον αγώνα μας. Δεν θα πάρουμε τίποτα δωρεάν - είτε πρόκειται για την προσβασιμότητα, την πλήρη συμμετοχή, τους πόρους, την εκπαίδευση, να είμαστε δεκτοί ως εκπρόσωποι των συμφερόντων μας, ή ένα σπίτι, μια καλή δουλειά, και μια αυτοπροσδιοριζόμενη οικογένεια ζωή.

Υπάρχουν χώρες όπου οι άνθρωποι με όλη των ειδών τις αναπηρίες αποτελούν ένα «κανονικό» κομμάτι της καθημερινής ζωής στους δρόμους. Αυτές οι χώρες έχουν πολλές προσβάσιμες τουαλέτες και κράσπεδα, στάσεις και ανακοινώσεις στα λεωφορεία. Η διερμηνεία στη νοηματική γλώσσα είναι, φυσικά, ένα θέμα στην πολιτική και στη δημόσια ζωή. Έχουν ισχυρές οργανώσεις αυτοβοήθειας και εκστρατείες για την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης. Και έπειτα, υπάρχουν χώρες όπου οι άνθρωποι με σοβαρές αναπηρίες εξακολουθούν να είναι «κρυμμένοι», μερικές φορές στις οικογένειές τους που είναι «ντροπή» για αυτούς και μερικές φορές σε δημόσιες ή θρησκευτικές «μονάδες φροντίδας». Σε αυτές τις χώρες, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα πολιτικά δικαιώματα είναι περισσότερο ή λιγότερο ξένες έννοιες και δεν υπάρχει ισχυρό δικαιωματικό αναπηρικό κίνημα. Η αναπηρία είναι σε μεγάλο βαθμό κάτι που πρέπει να «διορθωθεί» ιατρικά, και συχνά η κατάστασή μας θεωρείται ως θεϊκή τιμωρία ή ως ένα είδος «ελλειψότητας». Ωστόσο, γνωρίζω άτομα με αναπηρία που είναι πολύ δραστήρια στις χώρες αυτές. Μιλώντας μαζί τους έχω μάθει από αυτούς, όπως ακριβώς και αυτοί έχουν μάθει από μένα. Θα δούμε «καλύτερες μέρες». Το ερώτημα είναι, πότε - κάτι που εν μέρει εξαρτάται και από εμάς. Όπως έχω ήδη πει: Εμείς δεν θα πάρουμε τίποτα δωρεάν!

Το EDF διαδραματίζει έναν σημαντικό ρόλο στην εφαρμογή της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία στα κράτη μέλη της ΕΕ. Ποιά θα πρέπει να είναι η συνεισφορά της Γερμανίας, μιας και έχει ήδη επικυρώσει τη Σύμβαση;

Το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία (EDF) είναι η πιο σημαντική πλατφόρμα στην Ευρωπαϊκή Ένωση για τα άτομα με αναπηρία για να μοιράζονται τις εμπειρίες τους, και για αυτό είναι πολύτιμο. Είναι επίσης το πιο αποτελεσματικό μέσο που έχουμε ώστε να υπερασπιστούμε τα συμφέροντά μας στα διάφορα όργανα της ΕΕ (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Ευρωπαϊκή Επιτροπή), και το έργο αυτό είναι επίσης πολύ σημαντικό. Και δεδομένου ότι η ΕΕ είναι ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ, το Φόρουμ μπορεί πραγματικά να επικεντρωθεί στην έκκληση για την εφαρμογή της Σύμβασης σε επίπεδο ΕΕ και να υποβληθούν συγκεκριμένες προτάσεις για το πώς θα επιτευχθεί αυτό.

Σε εθνικό επίπεδο - στη Γερμανία, για παράδειγμα - εργαζόμαστε προς την ίδια κατεύθυνση. Αυτό που παρατηρούμε εδώ είναι ότι η ομοσπονδιακή κυβέρνηση δεν βλέπει να χρειάζεται πραγματικά δράση, επειδή υποστηρίζουν ότι οι απαιτήσεις και τα πρότυπα που ορίζονται στη Σύμβαση έχουν ήδη όλα επιτευχθεί στη Γερμανία. Γι' αυτό μια από τις πιο σημαντικές ανησυχίες του γερμανικού αναπηρικού κινήματος αυτή τη στιγμή είναι να επιστήσει την προσοχή στο γεγονός ότι αυτό δεν συμβαίνει και να επισημάνει στην κυβέρνηση ποια ακριβώς είναι τα νομοθετικά, διοικητικά μέτρα και τα μέτρα ευαισθητοποίησης που απαιτούνται άμεσα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Την ίδια στιγμή, καλούμε την ομοσπονδιακή κυβέρνηση να ασκήσει πιέσεις σε επίπεδο ΕΕ για την προετοιμασία και την υλοποίηση ενός φιλόδοξου σχεδίου δράσης.

Στην ευρωπαϊκή ατζέντα για την αναπηρία, ποιές είναι για εσάς οι προτεραιότητες;

Το πιο σημαντικό πράγμα είναι η έμφαση στη διάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η πολιτική για την αναπηρία είναι ένα πολυθεματικό έργο που αγγίζει όλους τους τομείς της πολιτικής. Δεν πρέπει να επικεντρωθεί μόνο στην κοινωνική πολιτική των ΑμεΑ, το Φόρουμ μπορεί πραγματικά να επικεντρωθεί στην έκκληση για την εφαρμογή της Σύμβασης σε επίπεδο ΕΕ και να υποβληθούν συγκεκριμένες προτάσεις για το πώς θα επιτευχθεί αυτό.

Στην ευρωπαϊκή ατζέντα για την αναπηρία, ποιές είναι για εσάς οι προτεραιότητες;

Το πιο σημαντικό πράγμα είναι η έμφαση στη διάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η πολιτική για την αναπηρία είναι ένα πολυθεματικό έργο που αγγίζει όλους τους τομείς της πολιτικής. Δεν πρέπει να επικεντρωθεί μόνο στην κοινωνική πολιτική

κή ή την υγειονομική περίθαλψη.

Πιστεύω ότι αυτό που χρειάζεται άμεσα είναι η άρση των εμποδίων σε όλους τους τομείς. Αυτό πρέπει να αντιμετωπιστεί με συντονισμένο τρόπο σε ολόκληρη την Ευρώπη και αυτό θα χρειαστεί ένα πρόγραμμα παροχής επενδυτικών κινήτρων, προσαρμοσμένο στις σημερινές απαιτήσεις. Την ίδια στιγμή, πρέπει να αυξήσουμε το εύρος των προσβάσιμων μονάδων αυτόνομης διαβίωσης και υπηρεσιών φροντίδας κοντά στο σπίτι. Νομίζω ότι πρέπει στοχεύσουμε να δημιουργηθούν όσο το δυνατόν λιγότερες «ειδικές ρύσεις». Αντ' αυτού, όλοι οι νόμοι, οι κανονισμοί, οι υπηρεσίες κ.λπ., θα πρέπει να σχεδιάζονται εξαρχής με την αρχή του καθολικού σχεδιασμού. Και τελευταίο, αηλά όχι λιγότερο σημαντικό, πρέπει να βρούμε τρόπους για να μπορέσουν οι οργανώσεις αυτοβοήθειας και τα άτομα με αναπηρία να δικτυωθούν και να μοιραστούν τις εμπειρίες τους πιο εύκολα – και αυτό απαιτεί, επίσης, προγράμματα που θα παράσχουν την απαραίτητη υποστήριξη.

Πιστεύω επίσης ότι είναι πολύ σημαντικό να μοιραστούν οι εμπειρίες που έρχονται πέρα από τα σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Νέες μορφές αυτοοργανωμένης εργασίας για άτομα με αναπηρία αναδύονται στις μετα-σοβιετικές χώρες, και οι άνθρωποι εκεί ενδιαφέρονται πολύ για τις εμπειρίες μας. Την ίδια στιγμή, μπορούμε να μάθουμε και εμείς πολλά από τις δεξιότητες αυτοσχεδιασμού και τη δέσμευση που δείχνουν οι ακτιβι-

στές εκεί. Είμαι πολύ χαρούμενος που το EDF βρίσκεται ήδη σε επαφή με την κοινότητα των ομάδων αυτοβοήθειας και των οργανώσεων σε πολλά μετασοβιετικά κράτη και θα κάνω ότι μπορώ για να εμβαθύνουμε τους δεσμούς και να επεκτείνουμε τις ανταλλαγές μεταξύ μας.

Πώς θα περιγράφατε την επίσημη γερμανική πολιτική για την αναπηρία;

Είναι εξαιρετικά αμφίσημη και αντιφατική. Η κυβέρνηση χρησιμοποιεί πολύ από την ορολογία που κυριαρχεί σήμερα, όπως «ένταξη», «αυτοδιάθεση», «αλληλεγγύη παραδείγματος», κ.λπ., αηλά αυτό αποκρύπτει το γεγονός ότι οι παλιές δομές του διαχωρισμού εδραιώνονται όλο και περισσότερο στην πράξη. Η κυρίαρχη προσέγγιση εξακολουθεί να είναι «να επενδύσουμε στο αμετακίνητο», ενώ αυτό που πραγματικά χρειαζόμαστε είναι υποστήριξη στις αυτο-οργανωμένες, ευέλικτες, ευκίνητες δομές.

Η Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση διοργανώνει μεγάλα και ακριβά γεγονότα με τα οποία προσποιείται ότι οι φορείς χάραξης πολιτικής μάς λαμβάνουν υπόψη τους κατά την κατάρτιση των σχεδίων τους. Στο τέλος, όμως, σχεδόν τίποτα από τη συμβολή μας δεν βρίσκει πραγματικά θέση στα έγγραφα, τη νομοθεσία και την πρακτική διοίκησης.

Ποιό είναι οι σκοποί και οι στρατηγικοί στόχοι του ABiD;

Ο Allgemeiner Behindertenverband in Deutschland (ABiD)

«Fur Selbstbestimmung und wurde» (Σύλληλογος Ατόμων με Αναπηρία Γερμανίας «Για την Αυτοδιάθεση και την Αξιοπρέπεια»), είναι μία από τις μεγαλύτερες οργανώσεις για τα δικαιώματα της αυτοβοήθειας και την αναπηρία στη Γερμανία. Ως μια ένωση που ιδρύθηκε στην πρώην Ανατολική Γερμανία, προτού αυτή καταρρεύσει, μέρος της δύναμής μας προέρχεται από την εμπειρία του μετασχηματισμού που ζήσαμε.

Η βασική μας προτεραιότητα αντικατοπτρίζεται στο όνομά μας. Εργαζόμαστε για να διευκολύνουμε τα άτομα με αναπηρία και τις οικογένειές τους να ζουν αυτεξούσια και με αξιοπρέπεια. Αυτή η προσέγγιση από τη σκοπιά των ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχει διαμορφωθεί σε μας πάνω από 20 χρόνια τώρα. Τα τελευταία χρόνια, έχουμε επεκτείνει το δίκτυο των επαφών μας με τα μετα-σοβιετικά κράτη, για το οποίο σίγουρα βοήθησε ότι πολλοί από εμάς είχαν μάθει στο σχολείο ρωσικά. Η προώθηση των σχέσεων αυτών έχει γίνει ένας από τους δεδηλωμένους στόχους της ABiD.

Συνεργαζόμαστε επίσης με το Γερμανικό Συμβούλιο Ατόμων με Αναπηρία, που συμμετέχει στις κοινοβουλευτικές ακροάσεις ως εμπειρογνώμονας και δεν διστάζουν να βγαίνουν στους δρόμους για να διαμαρτυρηθούν εάν είναι απαραίτητο.

Η Παγκόσμια Έκθεση για την Αναπηρία*

του Stefan Tromel*

Στις 9 Ιουνίου 2011 στο κτίριο των Ηνωμένων Εθνών στη Νέα Υόρκη παρουσιάστηκε η Παγκόσμια Έκθεση για την Αναπηρία. Η Έκθεση, μια κοινή πρωτοβουλία του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ) και της Παγκόσμιας Τράπεζας, είναι προϊόν μιας διαδικασίας διάρκειας τριών ετών, που ξεκίνησε με το ψήφισμα 58.23 της Παγκόσμιας Συνέλευσης Υγείας τον Μάιο του 2005. Στην Έκθεση συνεισέφεραν 300 εμπειρογνώμονες με διαφορετικό υπόβαθρο, ενώ κατά τη διάρκεια της διαδικασίας κατάρτισης πραγματοποιήθηκαν μια σειρά περιφερειακών συναντήσεων. Η Έκθεση καλύπτει ορισμένους τομείς (υγεία, αποκατάσταση, προσωπικές υπηρεσίες, προσβασιμότητα, εκπαίδευση και απασχόληση) και διατυπώνει συγκεκριμένες συστάσεις προς τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής σε κάθε τομέα, καθώς και γενικές συστάσεις στο τελευταίο κεφάλαιό της. Πολλές από αυτές τις συστάσεις είναι κρίσιμες και στην εφαρμογή της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία.

Συμμετοχή της IDA στη διαδικασία και ανησυχίες που εκφράστηκαν

Αρκετοί εκπρόσωποι της International Disability Alliance - IDA συμμετείχαν στη διαδικασία από τα πρώτα στάδια, ενώ επισήμως γνωμοδότησε σε ένα πρώτο σχέδιο της Έκθεσης στις αρχές του 2010. Η συμβολή της IDA και των μελών της, οδήγησε σε μια σημαντική αναθεώρηση του σχεδίου Έκθεσης και σε μια βελτιωμένη έκδοσή του.

Μία από τις γενικές ανησυχίες που εξέφρασε η IDA σχετίζονται με το ευρύ πεδίο εφαρμογής της Έκθεσης. Το γεγονός ότι μια τέτοια περιεκτική έκθεση (που υπερβαίνει κατά πολύ τον τομέα της υγείας και της αποκατάστασης) γίνεται από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, στέλνει ένα κάπως συγκεχυμένο μήνυμα που μπορεί να δημιουργήσει ζημιά στη μετάβαση από το ιατρικό προς το κοινωνικό μοντέλο για την αναπηρία.

Παρόλο που η Έκθεση υποστηρίζει ότι είναι απολύτως σύμφωνη με τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, αναφέρει επίσης ότι επιδιώκει να παράσχει αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με το τι λειτουργεί και τι όχι. Ο συνδυασμός αυτών των δύο στοιχείων μπορεί να περιπλέξει τα πράγματα, ιδίως σε τομείς όπου η Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία απαιτεί σημαντικές αλλαγές σε ό, τι αποτελούσε κοινή πρακτική μέχρι σήμερα.

Η κατανόηση της αναπηρίας

Αυτό το κεφάλαιο θα είναι πιθανώς ένα από τα πιο αμφιλεγόμενα σημεία της Έκθεσης από την πλευρά των οργανώσεων των ατό-

* Το πλήρες κείμενο της Παγκόσμιας Έκθεσης για την Αναπηρία μπορείτε να το βρείτε στη διεύθυνση: http://www.who.int/disabilities/world_report/2011/en/index.html

* Ο Stefan Tromel είναι Εκτελεστικός Διευθυντής της Διεθνούς Συμμαχίας για την Αναπηρία (IDA)

μων με αναπηρία. Η Έκθεση ορίζει την αναπηρία ως ένα συνδυασμό του κοινωνικού και του ιατρικού μοντέλου. Χρησιμοποιεί τη Διεθνή Ταξινόμηση της Λειτουργικότητας, της Αναπηρίας και της Υγείας (International Classification of Functioning, Disability and Health – ICF), ως ένα εννοιολογικό πλαίσιο, το οποίο συχνά αναφέρεται ως βιο-ψυχο-κοινωνικό μοντέλο.

Αναπηρία - μια παγκόσμια εικόνα

Πιθανώς ένα από τα πιο ενδιαφέροντα χαρακτηριστικά της Έκθεσης είναι η ενημέρωση που παρέχει σχετικά με τα στατιστικά στοιχεία που αφορούν στα άτομα με αναπηρία. Μέχρι τώρα, το πιο ευρέως χρησιμοποιούμενο σχήμα για τον αριθμό των ατόμων με αναπηρία ήταν το 10%, δημοσιευμένο επίσης από τον ΠΟΥ πριν από μερικές δεκαετίες.

Η νέα Έκθεση συνδυάζει δύο σημαντικές διεθνείς έρευνες, του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας και της Παγκόσμιας Επιβάρυνσης Ασθενειών, οι οποίες βασίζονται σε διαφορετικές μεθοδολογίες. Συνδυάζοντας τις δύο έρευνες και εξετάζοντας, επίσης, μια σειρά από εθνικές έρευνες, η Έκθεση εκτιμά ότι η έκταση της αναπηρίας φτάνει το 15%, εκ των οποίων το 3% θα μπορούσε να θεωρηθεί σοβαρή αναπηρία.

Όταν αυτό το νέο σχήμα εφαρμόζεται στον παγκόσμιο πληθυσμό, η Έκθεση αποτιμά σε ένα δισεκατομμύριο ευρώ την εργασία του πληθυσμού των ατόμων με αναπηρία, εκ των οποίων περίπου τα 200 εκατομμύρια προέρχεται από άτομα με σοβαρές αναπηρίες.

«Έφυγαν» από τη ζωή

Βαρύ πλήγμα ο πρόωρος χαμός του Γιώργου Σουργιαδάκη

Συγκλονισμένο είναι το αναπηρικό κίνημα από τον πρόωρο χαμό του Γιώργου Σουργιαδάκη, πρώην μέλους του Γενικού Συμβουλίου της Ε.Σ.Α.μεΑ. και μέλους του Γενικού Συμβουλίου της ΠΟΣΓΚΑμεΑ. Η Συνομοσπονδία θρηνεί ένα από τα πλέον δραστήρια στελέχη του αναπηρικού κινήματος στην Κρήτη και στην Ελλάδα, συναισθάνεται την απώλεια ενός πραγματικού αγωνιστή για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και ιδιαίτερα των ατόμων με βαριές αναπηρίες. Θα λείψει στην οικογένειά του, στους φίλους και συναδέλφους του, στο αναπηρικό κίνημα της χώρας.

«Έφυγε» από κοντά μας ο Γιάννης Τριανταφύλλου

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. θρηνεί ένα από τα πλέον δραστήρια στελέχη του αναπηρικού κινήματος στην Ελλάδα και συναισθάνεται την απώλεια ενός πραγματικού αγωνιστή για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και ιδιαίτερα των αιμορροφιλικών. Θα λείψει στην οικογένειά του, στους φίλους και συναδέλφους του, στο αναπηρικό κίνημα της χώρας.

Από τα ιδρυτικά μέλη της Ε.Σ.Α.μεΑ., είχε διατελέσει μέλος της Εκτελεστικής Γραμματείας και του Γενικού Συμβουλίου της, για πολλή χρόνια μέλος του Δ.Σ. του Συλλόγου Προστα-

σίας Ελλήνων Αιμορροφιλικών, ιδρυτικό μέλος του Συλλόγου της ιδιαίτερης πατρίδας του Άγρας Λέσβου, ενώ συνέβαλε και στη δημιουργία της Ομοσπονδίας Λεσβιακών Συλλόγων Αττικής. Συμμετείχε ενεργά στην προώθηση της εθελοντικής αιμοδοσίας και της δωρεάς οργάνων. Την αγάπη του για τον τόπο του, αλλά και όλα τα βιώματά του ως στέλεχος του αναπηρικού κινήματος τα κατέγραψε στα έργα του «ΑΓΡΑ ΛΕΣΒΟΥ» και «ΑΙΜΟΡΡΟΦΙΛΙΑ - ΑΙΜΑ - ΑΙΜΟΔΟΣΙΑ - ΣΤΑΣΗ ΖΩΗΣ».

«Έφυγε» από κοντά μας η Αργυρώ Λεβέντη

Το καλοκαίρι «έφυγε» από κοντά μας η Αργυρώ Λεβέντη, πρωτεργάτρια στην προώθηση της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία στη χώρα μας. Η Αργυρώ διετέλεσε Προϊσταμένη του Γραφείου Μελετών για ΑμεΑ του ΥΠΕΧΩΔΕ και είχε τον γενικό συντονισμό στη σύνταξη των Οδηγιών «Σχεδιάζοντας για Όλους». Θα λείψει στην οικογένειά της, στους φίλους και συναδέλφους της, στο αναπηρικό κίνημα της χώρας.

Στη μνήμη των συντρόφων, συναγωνιστών και φίλων

Για την Ε.Σ.Α.μεΑ.

Ο Πρόεδρος:
Ι. Βαρδακαστάνης

Ο Γεν. Γραμματέας:
Χρ. Νάστας

Αυτή η ενότητα αναλύει επίσης τη σχέση μεταξύ φτώχειας και αναπηρίας και ασχολείται με το σημαντικό θέμα των πρόσθετων δαπανών που σχετίζονται με την αναπηρία.

Ιατρική περίθαλψη για όλους

Ίσως ένα από τα σημαντικότερα κεφάλαια της Έκθεσης, το οποίο καταδεικνύει με σαφήνεια τον τρόπο με τον οποίο τα εμπόδια πρό-

διάκριση μεταξύ των προβλημάτων υγείας που σχετίζονται άμεσα με μια συγκεκριμένη αναπηρία από τα γενικότερα ζητήματα υγείας, που δεν έχουν καμία σχέση με τη συγκεκριμένη αναπηρία του ατόμου.

Η Έκθεση τονίζει ότι η στείρωση χρησιμοποιείται συχνά για τις γυναίκες με νοητική αναπηρία ώστε να περιορίσει τη γονιμότητα, ακόμη και ως μια τεχνική για την έμμηνο ρήση. Η Έκθεση αναφέρει σαφώς ότι αυτό συνιστά παραβίαση των διεθνών κανόνων για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η Έκθεση επισημαίνει επίσης ότι η έλλειψη πρόσβασης στην κάλυψη θεμάτων υγείας μπορεί να οδηγήσει σε τεράστιες δαπάνες που αφορούν την υγεία των ατόμων με αναπηρία - κάτι που οδηγεί άμεσα στη φτώχεια.

Επίσης η εκπαίδευση των επαγγελματιών υγείας στα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (συμπεριλαμβανομένων των τρόπων επικοινωνίας) έχει επισημανθεί ως ένα σημαντικό μέτρο, η οποία πρέπει να παρέχεται από άτομα με αναπηρία.

Αποκατάσταση

Η Έκθεση ορίζει την αποκατάσταση ως ένα «σύνολο μέτρων που βοηθούν τα άτομα που έχουν ή υπάρχει πιθανότητα να παρουσιάσουν αναπηρία να επιτύχουν και να διατηρήσουν τη βέλτιστη λειτουργικότητα σε αλληλεπίδραση με το περιβάλλον τους».

Η Έκθεση επισημαίνει το ευρύ φάσμα των μέτρων που αφορούν στην αποκατάσταση, μια έννοια που πηγαιίνει πολύ πιο πέρα από

την αποκατάσταση της υγείας και μόνο. Η Έκθεση τονίζει τον μεγάλο αριθμό των χωρών που δεν παρέχουν υποστήριξη για τεχνικά βοηθήματα και δεν διαθέτουν προϋπολογισμό για υπηρεσίες αποκατάστασης.

Εν τω μεταξύ, ακόμη και στις αναπτυγμένες χώρες υπάρχουν ανεκπλήρωτες ανάγκες σε ορισμένους τομείς της αποκατάστασης, ενώ η κατάσταση στις αναπτυσσόμενες χώρες είναι ιδιαίτερα κακή. Ένα παράδειγμα αυτού είναι ότι στην υποσαχάρια Αφρική υπάρχουν 6 γιατροί αποκατάστασης (για 780 εκατομμύρια ανθρώπους), ενώ η Ευρώπη έχει πάνω από 10.000 και στις ΗΠΑ πάνω από 7.000.

Σύμφωνα με μια έρευνα του 2005 σε 114 χώρες, οι 37 δεν είχαν αναλάβει καμία δράση για την εκπαίδευση του προσωπικού στην αποκατάσταση. Η εκπαίδευση σε διάφορες κατηγορίες και βαθμίδες προσωπικού πάνω στην αποκατάσταση μπορεί να αποδειχτεί μια χρήσιμη στρατηγική για χώρες όπου το εξειδικευμένο προσωπικό αποκατάστασης συχνά απουσιάζει.

Ωστόσο, υπάρχει ένα ενδιαφέρον παράδειγμα για το πώς στο κράτος Gujarat στην Ινδία, ενισχύθηκε ο τομέας της αποκατάστασης στο πλαίσιο των μέτρων που έχουν ληφθεί μετά από ένα σεισμό που έπληξε την περιοχή τον Ιανουάριο του 2001. Η διεθνής συνεργασία έπαιξε ζωτικό ρόλο στη διαδικασία αυτή.

Βοήθεια και υποστήριξη

Το κεφάλαιο αυτό περιγράφει

σβασης στις υπηρεσίες υγείας οδηγούν όχι μόνο σε επιδείνωση της κατάστασης υγείας των ατόμων με αναπηρία, αλλά και σε χαμηλότερο προσδόκιμο ζωής.

Τα άτομα με αναπηρία βρίσκονται σε κίνδυνο να αναπτύξουν δευτερογενείς, σύνοδες νοσηρές καταστάσεις, είναι πιο ευάλωτα σε προβλήματα που σχετίζονται με την ηλικία, έχουν αυξημένα ποσοστά σε ότι αφορά επικίνδυνες συμπεριφορές υγείας και βρίσκονται σε μεγαλύτερο κίνδυνο να εκτεθούν σε βία. Το κεφάλαιο κάνει

φει ένα ευρύ φάσμα μέτρων που απαιτούνται για τα άτομα με αναπηρία (και μερικές φορές και για μέλη των οικογενειών τους) ώστε να είναι σε θέση να απολαύσουν πλήρως τα ανθρώπινα δικαιώματά τους.

Το κεφάλαιο τονίζει ότι, ακόμη και σήμερα, τα περισσότερα άτομα με αναπηρία χρειάζονται βοήθεια από το οικογενειακό τους περιβάλλον. Αυτό συμβαίνει ακόμα και σε ανεπτυγμένες χώρες όπως οι ΗΠΑ. Μια έρευνα στις ΗΠΑ έδειξε ότι το 70% των ενηλίκων με αναπηρία, μη ηλικιωμένων, στηρίζονται από την οικογένεια. Μια υποσημείωση, που αντανακλά σαφώς την τρέχουσα κατάσταση, τονίζει ότι «τα άτομα με αναπηρία που δεν έχουν οικογένεια που να είναι σε θέση να παράσχει την απαραίτητη υποστήριξη και βοήθεια, πρέπει να αποτελέσουν προτεραιότητα στις επίσημες υπηρεσίες υποστήριξης».

Η έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού είναι κραυγαλέα. Μια έρευνα για τα ανθρώπινα δικαιώματα των κωφών ατόμων σε 93 χώρες, έδειξε ότι 30 χώρες είχαν 20 ή και λιγότερους επαγγελματίες διερμηνείς νοηματικής γλώσσας.

Ένα ενδιαφέρον παράδειγμα σε αυτό το κεφάλαιο αναφέρεται στο σουηδικό μοντέλο του προσωπικού διαμεσολαβητή, ένα μοντέλο που έχει σχεδιαστεί για την υποστήριξη λήψης αποφάσεων των ατόμων με ψυχοκοινωνική αναπηρία.

Το κεφάλαιο αυτό καθιστά επίσης σαφές ότι η παροχή προσωπικής βοήθειας δεν είναι σημαντική μόνο για τα άτομα με σωματική αναπηρία, αλλά μπορεί επίσης να είναι πολύ σημαντική και

για τα άτομα με νοητική ή ψυχική αναπηρία. Καταγράφεται μια σειρά από παραδείγματα, πολλή από τα οποία μπορεί να είναι πολύ σχετικά με την εφαρμογή του μοντέλου που προωθείται από το άρθρο 12 της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία.

Το κεφάλαιο αυτό παρέχει επίσης πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες αποϊδρυματοποίησης, αναφερόμενο σε έναν αριθμό χωρών που έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς αυτές τις διαδικασίες (Νορβηγία και Σουηδία). Το παράδειγμα της ψυχικής μεταρρύθμισης του συστήματος υγείας στην Παραγουάη δείχνει το πώς οι οργανώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα μπορούν να συμβάλουν σε μια τέτοια διαδικασία.

Καταγράφεται επίσης η κίνηση ορισμένων χωρών προς την κατεύθυνση τα συστήματα παροχής προσωπικής βοήθειας να ελέγχονται από τον χρήστη και πώς αυτή η κατάσταση βασίστηκε σε αποτελέσματα που έδειχναν ότι ένα τέτοιο σύστημα είχε μικρότερο κόστος από το να παρέχει η Πολιτεία κατοικίες.

Πάντως, αυτό το κεφάλαιο δείχνει ορισμένα από τα όρια μιας προσέγγισης, η οποία θέτει ως βασικό κριτήριο τα οικονομικά στοιχεία, αντί τα ανθρώπινα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.

Προσβάσιμο περιβάλλον

Το κεφάλαιο αυτό αναδεικνύει τη σημασία της προσβασιμότητας για την εξασφάλιση της πλήρους συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία και καλύπτει όλους τους το-

μείς (κτίρια, μεταφορικά μέσα και, επίσης, τις τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών - ΤΠΕ). Ενώ το περισσότερο από το περιεχόμενο δεν είναι νέο, υπάρχει μια σειρά από ενδιαφέροντα παραδείγματα από τις αναπτυσσόμενες χώρες (Ινδία, Μαλαισία και Βραζιλία), που αποδεικνύουν ότι η προσαρμοστικότητα είναι ένα θέμα πολιτικής βούλησης.

Όπως είναι γνωστό, η πρόκληση δεν έχει σχέση με τη νομοθεσία ή τα πρότυπα, αλλά με την επιβολή αυτών. Η Έκθεση προτείνει ότι μια κυβερνητική υπηρεσία θα πρέπει να αναλάβει την ευθύνη σε αυτόν τον τομέα να επιβλέπει άλλους οργανισμούς που θα χρηματοδοτούν την κατασκευή δημόσιων κτιρίων, καθώς και τη χορήγηση αδειών επαγγελματιών. Καθίσταται σαφές ότι ένας τέτοιος μηχανισμός ελέγχου και επιβολής απαιτεί επαρκείς πόρους.

Η εξασφάλιση πλήρους πρόσβασης σε όλη την ταξιδιωτική αλυσίδα ορίζεται ως ένας μακροπρόθεσμος στόχος, αλλά επισημαίνεται ότι οι προτεραιότητες για μια τέτοια διαδικασία θα πρέπει να καθοριστούν σε συνεννόηση με τα ίδια τα άτομα με αναπηρία.

Είναι ιδιαίτερα ευχάριστο το γεγονός ότι η Έκθεση υπογραμμίζει την αξιοποίηση των πολιτικών για τις προμήθειες ως μέσο για την προώθηση της προσβασιμότητας. Είναι ωστόσο απογοητευτικό το γεγονός ότι αυτό περιορίζεται στην προσβασιμότητα μόνο των ΤΠΕ.

Ενδιαφέροντα παραδείγματα αποτελούν το πώς η βιομηχανία μπορεί να συμβάλει με θετικό τρόπο στον τομέα της κινητής τηλεφωνίας (Κίνα) και μια ιστοσελίδα στο Ηνωμένο Βασίλειο, που έχει σχεδιαστεί με τρόπο φιλικό προς τον χρήστη και έτσι έχει προσελκύσει πολύ ευρύτερο κοινό από εκείνο για το οποίο είχε αρχικά σχεδιαστεί.

Εκπαίδευση

Το κεφάλαιο ξεκινά με την παράθεση μερικών χρήσιμων στατιστικών στοιχείων για τη συμμετο-

χή των ατόμων με αναπηρία στην εκπαίδευση. Σύμφωνα με την έρευνα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, σε 51 χώρες το 50,6% των ανδρών με αναπηρία έχει ολοκληρώσει την πρωτοβάθμια εκπαίδευση σε σύγκριση με το 61,3% των ανδρών χωρίς αναπηρία. Τα στοιχεία για τις γυναίκες με αναπηρία δείχνουν 41,7% σε σύγκριση με το 52,9% των γυναικών χωρίς αναπηρία.

Συγκεκριμένες πληροφορίες ανά χώρα δείχνουν ότι, ιδίως στις αναπτυσσόμενες χώρες, υπάρχουν σημαντικά κενά στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση σε ποσοστό φοίτησης στα σχολεία μεταξύ ατόμων με αναπηρία και ατόμων χωρίς αναπηρία, φθάνοντας έως και το 60% στην Ινδονησία. Παρόμοια κενά μπορούν να βρεθούν και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Υπάρχουν επίσης σημαντικές δι-

αφορές μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών αναπηρίας. Τα παιδιά με σωματική αναπηρία βρίσκονται σε καλύτερη θέση από ότι τα παιδιά με νοητική ή αισθητηριακή αναπηρία. Για παράδειγμα, στη Ρουάντα μόνο 300 από τα περίπου 10.000 κωφά παιδιά φοιτούσαν σε πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια σχολεία.

Το κεφάλαιο τονίζει ότι δεν υπάρχει καθολικά αποδεκτός ορισμός για έννοιες όπως ειδική αγωγή και συνεκπαίδευση. Αναδεικνύει επίσης τις μεγάλες διαφορές στην προσέγγιση μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών. Το 2,3% των μαθητών στο πλαίσιο της υποχρεωτικής εκπαίδευσης εκπαιδεύονται σε ειδικό σχολείο ή σε ειδική τάξη ενιαίου σχολείου.

Ενώ στο Βέλγιο και στη Γερμανία το 80% των παιδιών με αναπηρία φοιτά σε ειδικά σχολεία, στην Κύπρο, τη Λιθουανία, τη Μάλτα, τη Νορβηγία και τη Πορτογαλία περισσότερο από το 80% των μαθητών με αναπηρία φοιτά σε τάξεις συμμετοχικής εκπαίδευσης. Στην Ελλάδα, λίγο περισσότερο από το 20% των παιδιών φοιτά σε ειδικά σχολεία και τα υπόλοιπα σε ειδικές τάξεις σε ενιαία σχολεία.

Το κεφάλαιο αυτό παράλληλα δείχνει ότι η έρευνα σχετικά με τον αντίκτυπο των διαφόρων ρυθμίσεων σχετικά με τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα δεν είναι πειστική. Η δήλωση αυτή επικρίθηκε από εκπρόσωπο του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ειδική Αγωγή κατά την έναρξη της παρουσίασης της Έκθεσης, ο οποίος ανέφερε ότι έχει περάσει ο καιρός που αναζητούσαμε στοιχεία σχετικά με το τι είναι καλύτερο και ότι έμφαση πρέπει να δοθεί στο πώς θα εξα-

σφαλιστούν τα καλύτερα αποτελέσματα από τη συμμετοχική εκπαίδευση.

Ένα από τα εμπόδια στην εκπαίδευση προέρχεται από το γεγονός ότι σε ορισμένες χώρες η εκπαίδευση για όλα ή για μερικά παιδιά εμπίπτει σε ξεχωριστά υπουργεία. Η κατάσταση αυτή έχει αντιμετωπιστεί από την IDA σε διάφορα έγγραφα της με τα οποία ζητούσε η εκπαίδευση όλων των παιδιών με αναπηρία να είναι υπό την ευθύνη του Υπουργείου Παιδείας.

Η βία κατά παιδιών με αναπηρία από καθηγητές, λοιπό προσωπικό αλλά και από συμμαθητές τους είναι κοινή σε εκπαιδευτικά ιδρύματα και ειδικά τα κωφά παιδιά είναι ιδιαίτερα ευάλωτα σε κακοποίηση.

Ένα ενδιαφέρον παράδειγμα συμμετοχικής εκπαίδευσης στο Βιετνάμ δείχνει ότι η συμμετοχική εκπαίδευση μπορεί να είναι επιτυχής σε όλες τις χώρες και μπορεί να εξασφαλίσει σημαντική αύξηση

των ποσοστών εγγραφής παιδιών με αναπηρία. Ένα παράδειγμα από την Αιθιοπία δείχνει τον σημαντικό ρόλο της κατάρτισης των εκπαιδευτικών στις «ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες».

Εργασία και απασχόληση

Ενδιαφέρουσες στατιστικές πληροφορίες παρέχονται στο κεφάλαιο αυτό, συγκρίνοντας τα ποσοστά απασχόλησης των ατόμων με αναπηρία και του συνολικού πληθυσμού σε πολλές ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες χώρες. Σε όλες τις χώρες, τα ποσοστά απασχόλησης του συνολικού πληθυσμού ήταν υψηλότερα από εκείνα των ατόμων με αναπηρία, σε ορισμένες χώρες μάλιστα τα ποσοστά αυτά είναι τρεις φορές υψηλότερα.

Τελικές συστάσεις

Η Έκθεση καταλήγει με μια σειρά από οριζόντιες συστάσεις:

- Ενεργοποίηση της πρόσβασης σε όλες τις γενικές (mainstreaming) πολιτικές, σε συστήματα και υπηρεσίες.
- Επενδύσεις σε συγκεκριμένα προγράμματα και υπηρεσίες για άτομα με αναπηρία.
- Θέσπιση εθνικής στρατηγικής για την αναπηρία και σχέδιο δράσης.
- Συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία.
- Βελτίωση των ανθρώπινων πόρων.
- Παροχή επαρκούς χρηματοδότησης και βελτίωση της οικονομικής προσβασιμότητας.
- Αύξηση της ευαισθητοποίησης του κοινού και κατανόηση της αναπηρίας.
- Βελτίωση της συλλογής δεδομένων γύρω από την αναπηρία.
- Ενίσχυση και υποστήριξη της έρευνας σχετικά με την αναπηρία.

Καθίσταται σαφές ότι η εφαρμογή όλων των συστάσεων αυτών απαιτεί ισχυρή δέσμευση από ένα ευρύ φάσμα εμπλεκόμενων.

Συμπερασματικά

Φαίνεται ότι είναι προτιμότερο να κληθεί αυτό το άρθρο με ένα απόσπασμα από το εξαιρετικό πρόλογο της Έκθεσης από τον καθηγητή **Stephen Hawking**: «Στην πραγματικότητα έχουμε ηθικό καθήκον για την άρση των εμποδίων στη συμμετοχή και στην επένδυση επαρκούς χρηματοδότησης και στην τεχνογνωσία για να ξεκλειδώσει το τεράστιο δυναμικό των ατόμων με αναπηρία. Οι κυβερνήσεις σε όλο τον κόσμο δεν μπορούν πλέον να παραβλέπουν τις εκατοντάδες των εκατομμυρίων των ατόμων με αναπηρία που στερούνται την πρόσβαση στην υγεία, την αποκατάσταση, την υποστήριξη, την εκπαίδευση και την απασχόληση, και που ποτέ δεν έχουν την ευκαιρία να λάμψουν».

Κεντρική εκστρατεία 2011 του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία

Freedom of Movement ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ

της Maria Nyman*

1. Εισαγωγή

Το Ευρωπαϊκό Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία (European Disability Forum - EDF), η αντιπροσωπευτική οργάνωση των περίπου 80εκ. ατόμων με αναπηρία στην Ευρωπαϊκή Ένωση, έχει επιλέξει την «Ελεύθερη Διακίνηση» των ατόμων με αναπηρία ως θέμα κεντρικής εκστρατείας για το 2011.

Η απόφαση να αφιερωθεί το 2011 στην Ελεύθερη Διακίνηση συνδέεται με την υιοθέτηση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Αναπηρία 2010-2020, που παρουσιάστηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Νοέμβριο του 2010. Ένα από τα κύρια σημεία δράσης

---

* Η Maria Nyman είναι Campaign Manager and Policy Officer στο Ευρωπαϊκό Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία.

στο πλαίσιο αυτής της στρατηγικής είναι η εκπόνηση μιας «Ευρωπαϊκής Πράξης Προσβασιμότητας» για το 2012. Αυτή η πράξη θα καλύπτει την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες. Επιπλέον, η Στρατηγική περιλαμβάνει ένα σημείο δράσης με σκοπό τη μελέτη των επιπτώσεων μιας αμοιβαίας αναγνώρισης των καρτών αναπηρίας και των συναφών δικαιωμάτων.

Η δυνατότητα χρήσης μιας εθνικής κάρτας αναπηρίας για ταξίδια στο εξωτερικό, είναι μια διεκδίκηση των μελών του EDF από παλιά και, μέσω αυτής της εκστρατείας, το Φόρουμ επιθυμεί να γίνει πραγματικότητα η «Ευρωπαϊκή Κάρτα Κινητικότητας», η οποία θα διευκολύνει την πρόσβαση σε υπηρεσίες για άτομα με αναπηρία που ταξιδεύουν εντός των συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η εσωτερική αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιδιώκει να

διασφαλίσει την ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, αγαθών, υπηρεσιών και κεφαλαίων εντός της ΕΕ των 27 κρατών μελών. Τρεις από τις «ελευθερίες» αυτές είναι τα βασικά ζητούμενα της εκστρατείας του EDF: η ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, αγαθών και υπηρεσιών.

Κατόπιν των ανωτέρω, η Εκστρατεία βασίζεται σε τρεις πυλώνες:

- 1) Έγκριση Ευρωπαϊκής Νομοθετικής Πράξης Προσβασιμότητας.
- 2) Έγκριση Ευρωπαϊκής Κάρτας Κινητικότητας.
- 3) Επεξεργασία ενός «Οδηγού Ελευθερίας», μιας έκθεσης δηλαδή για την Ελεύθερη Διακίνηση και τις επιπτώσεις της στα άτομα με αναπηρία.

2. Τι είναι η Ελεύθερη Διακίνηση;

Ελεύθερη Διακίνηση των

προσώπων σημαίνει ότι οι πολίτες της ΕΕ έχουν το δικαίωμα να κυκλοφορούν ελεύθερα μεταξύ των κρατών μελών. Παρόλο που το δικαίωμα αυτό προοριζόταν αρχικά για τους εργαζομένους, έχει επεκταθεί λίγο ως πολύ και καλύπτει πλέον όλους τους πολίτες της ΕΕ, ανεξάρτητα από τον σκοπό της μετακίνησης. Αυτό συμβαίνει προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι πολίτες από άλλα κράτη μέλη θα τυχάνουν ίσες μεταχείρισης με τους γηγενείς - να μην υφίσταται διακρίσεις.

Ελεύθερη Διακίνηση των **υπηρεσιών** και της εγκατάστασης σημαίνει ότι επιτρέπεται σε αυτοαπασχολούμενους να μετακινούνται μεταξύ των κρατών - μελών, προκειμένου να παρέχουν υπηρεσίες σε προσωρινή ή μόνιμη βάση. Επίσης, οι πολίτες της ΕΕ απολαμβάνουν το δικαίωμα σε υπηρεσίες κάτω από τους ίδιους όρους με τους κατοίκους του κράτους που επισκέπτονται.

Οι διατάξεις της Συνθήκης καλύπτουν ουσιαστικά όλες τις υπηρεσίες, πράγμα που στη θεωρία σημαίνει ότι όλα τα πρόσωπα (πολίτες της ΕΕ) που επισκέπτονται μία χώρα θα έχουν τα ίδια δικαιώματα με τα πρόσωπα που είναι κάτοικοι της χώρας αυτής.

Ελεύθερη Διακίνηση των **αγαθών** σημαίνει ότι τα αγαθά πρέπει να μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα σε ολόκληρη την εσωτερική αγορά της ΕΕ. Με απλά λόγια, αυτό σημαίνει ότι κανένα κράτος μέλος δεν θα πρέπει να θέσει οποιοσδήποτε περιορισμούς για τις εισαγωγές αγαθών που παράγονται σε άλλο κράτος μέλος. Οι παραγωγοί θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να εμπορεύονται τα προϊόντα τους σε οποιοδήποτε κράτος μέλος με τους ίδιους όρους όπως και των αγαθών εγχώριας παραγωγής.

3. Ευρωπαϊκή Κάρτα Κινητικότητας

Πολλά μέλη έχουν προσεγγίσει το EDF, ζητώντας να ηλυθούν τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία σε

σχέση με την ελευθερία της κίνησής τους. Τα άτομα με αναπηρία που ταξιδεύουν στο εξωτερικό, αντιμετωπίζουν δυσκολίες στο να λαμβάνουν τις ίδιες υπηρεσίες με τους ίδιους όρους με τους κατοίκους της χώρας επίσκεψης. Αυτό θέτει σε κίνδυνο το δικαίωμά τους στην ελεύθερη κυκλοφορία.

Ως μέσο για τη διευκόλυνση του ταξιδιού για τα άτομα με αναπηρία, το EDF προτείνει την υιοθέτηση μιας Ευρωπαϊκής Κάρτας Κινητικότητας, με βάση την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των υφισταμένων εθνικών καρτών αναπηρίας, σε ένα εναρμονισμένο σχέδιο. Τα δικαιώματα / οφέλη που θα συνδέονται με την Κάρτα θα εξαρτώνται από το εκάστοτε κράτος, παρόλο που το EDF καλεί τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι θα μειώσουν όσα περισσότερα εμπόδια μπορούν για τα άτομα με αναπηρία. Η Κάρτα θα πρέπει να παρέχεται σε ένα άτομο με αναπηρία κατόπιν αιτήματος.

Ενώ υπάρχει η επιθυμία να αντιμετωπιστεί η μεταφορά των επιδομάτων και δικαιωμάτων αναπηρίας γενικότερα - που

πράγματι η μη μεταφορά είναι ένα τεράστιο εμπόδιο για τα άτομα με αναπηρία και τα όρια των δυνατοτήτων τους για εργασία, σπουδές και ταξίδια στο εξωτερικό - το EDF σε αυτό το στάδιο της Εκστρατείας επικεντρώνεται στα δικαιώματα που μπορούν άμεσα να χορηγηθούν σε άτομα με αναπηρία, δείχνοντας την Κάρτα (κυρίως στα μέσα μαζικής μεταφοράς, στα μουσεία, κ.λπ.). Η Ευρωπαϊκή Κάρτα Κινητικότητας θα διευκολύνει σε μεγάλο βαθμό την εύκολη πρόσβαση σε αυτές τις παροχές στο εξωτερικό. Πιο μακροπρόθεσμα, πρόσθετα οφέλη μπορούν να συνδεθούν με την Κάρτα, αν αποδειχθεί χρήσιμο.

4. Ευρωπαϊκή Νομοθετική Πράξη Προσβασιμότητας

Οι εργασίες για την υιοθέτηση μιας φιλόδοξης και νομικά δεσμευτικής ευρωπαϊκής πράξης προσβασιμότητας αποτελούν βασικό στόχο στο πλαίσιο της εκστρατείας του EDF για το 2011.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα

προτείνει μια τέτοια νομοθεσία το 2012, και πραγματοποιήθηκε πρόσκληση για υποβολή προ-σφορών για μια μελέτη, η οποία έχει ως στόχο να αξιολογήσει τον αντίκτυπο των όσων προτείνει αυτού του είδους η νομοθεσία.

Αυτή η πράξη θα μπορούσε να θέσει τα πρότυπα στην ΕΕ καθώς και τις απαιτήσεις για τα προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων των ΤΠΕ και των συστημάτων ΤΠΕ, τις βοηθητικές τεχνολογίες, τις μεταφορές, τις εγκαταστάσεις και τις υπηρεσίες που παρέχονται στο κοινό, τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες, τις υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης και το δομημένο περιβάλλον. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναφέρεται στη χρήση διαφορετικών εργαλείων για την αύξηση της προσβασιμότητας, όπως είναι η τυποποίηση, οι δημόσιες συμβάσεις ή οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις.

Μετά από διαβούλευση σε βάθος με τα μέλη του EDF, αποφασίστηκε ότι το EDF θα διαμορφώσει μια αιτιολογική έκθεση που θα είναι το πιο σημαντικό εργαλείο άσκησης πίεσης για την εξασφάλιση μιας ρεαλιστικής αλληλά και φιλόδοξης νομοθετικής πράξης. Η σύνταξη αυτής της πράξης γίνεται σε συνεργασία με νομικούς συμβούλους, και πρόκειται να έχει ολοκληρωθεί μέχρι τη Διεθνή Ημέρα των Ατόμων με Αναπηρία, στις 3 Δεκεμβρίου 2011.

Η νομοθετική πράξη θα λάβει τη μορφή Οδηγίας, η οποία είναι ένα δεσμευτικό νομικό μέσο. Θα είναι όσο το δυνατόν φιλόδοξο και θα εγγυάται ένα ευρύ πεδίο εφαρμογής, ενώ θα σέβεται την ισορροπία νομοθετικών αρμοδιοτήτων μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών της.

Το EDF θεωρεί ότι είναι ζωτικής σημασίας η Ευρωπαϊκή Νομοθετική Πράξη Προσβασιμότητας να προβλέπει ουσιαστικά και αποτελεσματικά μέτρα για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της προσβασιμότητας. Η Ευρωπαϊκή Νομοθετική Πράξη Προσβασιμότητας θα πρέπει να προβλέπει μια πολύπλευρη προσέγγιση, επιτρέποντας τόσο στα άτομα και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών να αναλαμβάνουν νομική δράση για την εξασφάλιση της προσβασιμότητας, όσο και την παρακολούθηση και την εφαρμογή από έναν ανεξάρτητο οργανισμό.

5. Έκθεση για την Ελεύθερη ΔΙΑκίνηση

Το EDF εκπονεί μια έκθεση σχετικά με τον αντίκτυπο της Ελεύθερης ΔΙΑκίνησης των προσώπων, των αγαθών και των υπηρεσιών για τα άτομα με αναπηρία, μέσω της διαβούλευσης με τα μέλη του. Για τις ανάγκες αυτής της έκθεσης, το EDF έχει ήδη ξεκινήσει μια online έρευνα αξιολόγησης των επιπτώσεων της Ελεύθερης ΔΙΑκίνησης

στα άτομα με αναπηρία καθώς και μια πρόσκληση για συκέντρωση παραδειγμάτων από την τρέχουσα κατάσταση και καταγραφής των εμποδίων που συναντούν τα άτομα με αναπηρία προκειμένου να κάνουν χρήση των δικαιωμάτων Ελεύθερης ΔΙΑκίνησης. Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας θα τροφοδοτήσουν την έκθεση για την Ελεύθερη Διακίνηση, που θα ονομάζεται «Οδηγός Ελευθερίας» και θα δημοσιευθεί πριν από το τέλος του έτους.

Το κείμενο αυτό θα είναι ουσιαστικής σημασίας για την εστίαση των εργασιών των μελών και του προσωπικού και ως εργαλείο κατά τη διάρκεια της Εκστρατείας. Θα είναι επίσης πολύ χρήσιμο μετά το πέρας της Εκστρατείας να παραμείνει ψηλά, ως ένας από τους πυλώνες της ΕΕ και να επηρεάζει τη νομοθεσία της ΕΕ και των κρατών μελών της. Αυτή η έκθεση δεν είναι τόσο αποτέλεσμα της Εκστρατείας, αλλά ένα εργαλείο που θα απαιτηθεί για την επίτευξη των άλλων στόχων της Εκστρατείας, καθώς και ένα εργαλείο για το EDF και το σύνολο των μελών του και μετά το 2011.

Επιπλέον, το EDF έχει υλοποιήσει μια σειρά από εργαλεία, συμπεριλαμβανομένου ένα σύνολο μέσων, καθώς και διαφημιστικά φυλλάδια, τα οποία είναι χρήσιμα προκειμένου να αυξηθεί και να διαδοθεί η συνειδητοποίηση για την Εκστρατεία.

Αντές οι πληροφορίες είναι επίσης διαθέσιμες στην ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία www.edf-feph.org.

Στην ΟΚΕ για την καταπολέμηση των διακρίσεων η Ε.Σ.Α.μεΑ.

Στις 3 Ιουνίου 2011 στη Θεσσαλονίκη η ΟΚΕ (Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή) διοργάνωσε ανοικτή συζήτηση με θέμα: «Καταπολέμηση των Διακρίσεων: Ο Ρόλος της Κοινωνίας των Πολιτών». Στη συζήτηση εκ μέρους του Προέδρου της Ε.Σ.Α.μεΑ, κ. Ιωάννη Βαρδακαστάνη μίλησε η κ. Φωτεινή Ζαφειροπούλου, μέλος της Εκτελεστικής Γραμματείας και Υπεύθυνη Διεθνών Σχέσεων της Συνομοσπονδίας. Να σημειώσουμε ότι η Συνομοσπονδία συμμετέχει πλέον στην ΟΚΕ ως ισότιμο μέλος και Κοινωνικός Εταίρος.

«Πρέσβης Προσβασιμότητας» ο Πρόεδρος της Ε.Σ.Α.μεΑ και του EDF

Με τον τίτλο του «Πρέσβη της Προσβασιμότητας», τιμήθηκε στις 3 Ιουνίου 2011

ο Πρόεδρος της Ε.Σ.Α.μεΑ και του Ευρωπαϊκού Φόρουμ ΑμεΑ Ιωάννης Βαρδακαστάνης,

από τον Δήμαρχο της Ισπανικής πόλης Avila, Garcia Nieto. Είναι η πρώτη φορά που δίδεται αυτός ο τίτλος. Η πόλη Άβιλα είχε κερδίσει το ευρωπαϊκό βραβείο Access για το 2011, το οποίο δίνεται σε πόλεις που αναλαμβάνουν υποδειγματικές πρωτοβουλίες για τη βελτίωση της προσβασιμότητας στο αστικό περιβάλλον και για την ενεργό υποστήριξη που παρέχουν στο θέμα της προσβασιμότητας των ΑμεΑ.

Πολιτικό και νομικό λάθος η μεταφορά της εφαρμογής του ν. 2643/98 στον Καλλικράτη

Επείγουσα ανοικτή επιστολή απεύθυνε η Ε.Σ.Α.μεΑ, στα Υπουργεία Εσωτερικών και Εργασίας, για τα οξύτατα προβλήματα που παρουσιάζει η εφαρμογή του ν. 2643/98, που αποτελεί το βασικό θεσμικό πλαίσιο προστασίας της απασχόλησης των ατόμων με αναπηρία στη χώρα μας.

Στα χρόνια προβλήματα που είχε εντοπίσει η Ε.Σ.Α.μεΑ, στη διάρκεια της πολυετούς εφαρμογής του νόμου, προστέθηκε και η ανεξήγητη διάταξη του άρθρου 238 του «Καλλικράτη» με την οποία, αβασάνιστα οι διαδικασίες εφαρμογής του νόμου μεταφέρθηκαν από τη Διεύθυνση Κοινωνικής Προστασίας του Υπουργείου Εργασίας και τις υπηρεσίες του ΟΑΕΔ, στις αποκεντρωμένες Περιφερειακές Διοικήσεις της χώρας.

Η διάταξη αυτή, η οποία δεν τέθηκε σε διαβούλευση με τις αντιπροσωπευτικότερες οργανώσεις των δικαιούχων, αποτελεί αντικειμενικά μέγα πολιτικό και νομικό λάθος των δύο Υπουργείων, τα οποία αν ολιγωρήσουν και δεν επιληφθούν άμεσα του θέματος, θα έχει καταστρεπτικές συνέπειες για τη ζωή εκατοντάδων ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους, ειδικά στην παρούσα οικονομική περίοδο. Με τη μεταφορά της εφαρμογής του ν. 2643/98 στον «Καλλικράτη», το θέμα αναλαμβάνουν υπηρεσίες που δεν έχουν ουδεμία γνώση, ενώ ιδιαίτερα ανησυχητική είναι η κατάσταση και για τους επιτυχόντες της προκήρυξης των θέσεων του δημοσίου του έτους 2008, αφού ο διορισμός τους εντάσσεται στον περιορισμό 1 πρόσληψη ανά 5 αποχωρήσεις.

Όχι στην εξόντωση των ΑμεΑ και των οικογενειών τους με επιπρόσθετα βάρη

Επείγουσα ανοικτή επιστολή προς τον Πρωθυπουργό της χώρας Γιώργο Παπανδρέου απέστειλε η Ε.Σ.Α.μεΑ., ζητώντας σχέδιο συντονισμένων υποστηρικτικών μέτρων και πολιτικών και εξαίρεση των ΑμεΑ από τα μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής του μεσοπρόθεσμου προγράμματος, σημειώνοντας ότι οι δύσκολες

οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες που αντιμετωπίζει ο ελληνικός λαός βιώνονται σε πολλαπλάσιο βαθμό από την πλειονότητα των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους.

Οι συνέπειες των μέτρων στήριξης της ελληνικής οικονομίας που εφαρμόστηκαν οριζόντια το προηγούμενο διάστημα αποδείχτηκαν εξοντωτικές για την πλειονότητα των ατόμων με αναπηρία και τις οικογένειές τους. Εάν δεν ληφθούν συντονισμένα πρόσθετα υποστηρικτικά μέτρα για την αναπηρία, τότε οι φόβοι και οι ανησυχίες μας θα εξελιχθούν σε μία ζοφερή κοινωνική πραγματικότητα η οποία θα ξεπερνά τον Καιάδα που έζησαν τα αρχαία χρόνια τα άτομα με αναπηρία.

Αντικοινωνικό το μέτρο της πώλησης μετοχών της ΔΕΗ σε ιδιώτες

Με επιστολή της προς το Υπουργείο Περιβάλλοντος η Ε.Σ.Α.μεΑ. εκφράζει την υποστήριξη της στον Νομαρχιακό Σύλλογο Ατόμων με Αναπηρία Νομού Κοζάνης, ο οποίος αιτείται με επιστολή του προς την Κυβέρνηση τη διατήρηση του δημοσίου χαρακτήρα της ΔΕΗ.

Το πέρασμα της πρώτης βαριάς βιομηχανίας της Ελλάδας στα χέρια των ιδιωτών απειλεί τα άτομα με αναπηρία που βρίσκονται αντιμέτωπα με την άνοδο των τιμών σε μια σειρά βασικών αγαθών για την επιβίωσή τους. Ειδικότερα όμως τέτοιου είδους πολιτικές απειλούν και το εργασιακό καθεστώς πολλών ατόμων με αναπηρία που διαβιούν στην περιοχή της Δυτικής Μακεδονίας και εργάζονται στη ΔΕΗ.

Δυστυχώς, η εμπειρία έχει δείξει ότι ο ιδιωτικός τομέας δεν μπορεί και δεν δέχεται να υπηρετήσει κοινωνικές πολιτικές. Πρόσφατο είναι το παράδειγμα του ΟΤΕ, ο οποίος αρνείται πεισματικά να εφαρμοστεί ως καθολικός πάροχος τηλεπικοινωνιών θεσπισμένες εκπαιδευτικές πολιτικές, εδώ και χρόνια.

Για την προσβασιμότητα δημοσίων χώρων και κτιρίων

Ο κ. Ράλλης Τσιουλάκης, μέλος της Εκτελεστικής Γραμματείας της Ε.Σ.Α.μεΑ., μίλησε στην ημερίδα που διοργάνωσε το ΤΕΕ Κεντρικής Μακεδονίας με θέμα «Προσβασιμότητα δημοσίων χώρων και κτιρίων: από τη θεωρία στην πράξη», που πραγματοποιήθηκε στις 21 Ιουνίου 2011, στο Συνεδριακό Κέντρο της HELEXPO Α.Ε. «Ιωάννης Βεληλίδης» στη Θεσσαλονίκη. Μεταξύ άλλων, στόχοι της ημερίδας ήταν ο προσδιορισμός του ρόλου της δημοσίας διοίκησης στην προώθηση της προσβασιμότητας των δημόσιων χώρων και των αρχών του «Σχεδιασμού για Όλους», η εξέταση της επάρκειας των υφιστάμενων διαδικασιών εποπτείας και ελέγχου των μελετών και των κατασκευών δημοσίων έργων ως προς την εφαρμογή των προδιαγραφών προσβασιμότητας και του σχετικού νομοθετικού πλαισίου, η εξέταση της δυνατότητας συγκρότησης ενός τεχνικού δικτύου προσβασιμότητας με μέλη μηχανικούς της δημόσιας διοίκησης με εμπειρία σε θέματα προσβασιμότητας.

Special Olympics: Η ευκαιρία που έγινε έλλειμμα

Όταν η Ελλάδα ανέλαβε τη διοργάνωση των Special Olympics, το εθνικό αναπηρικό κίνημα αντιτάχτηκε, γνωρίζοντας εκ των προτέρων ότι πρόκειται για κοσμοπολιτικό γεγονός, που ουδεμία σχέση έχει με τη δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας. Όταν τελικά η χώρα ανέλαβε τη διοργάνωση και δεσμεύτηκε από τη σχετική σύμβαση, η Ε.Σ.Α.μεΑ. ζήτησε από την Πολιτεία και από τους διοργανωτές να σεβαστούν την οικονομική πραγματικότητα και να μην προχωρήσουν σε φιέστες και προκλητικά έξοδα. Μόνο αυτό δεν συνέβη - αντιθέτως, το υπερθέαμα στο Καλλιμάρμαρο έριξε ακόμη περισσότερο σκοτάδι στα προβλήματα των ΑμεΑ στην Ελλάδα, μιας και το κόστος μόνο για την τελική έναρξη, ισούται περίπου με τη μείωση της συνολικής χρηματοδότησης των φορέων ανοιχτής και κλειστής περίθαλψης ΑμεΑ της Αττικής μεταξύ των ετών 2010-2011: κάτι που κρίνεται επιμελώς.

Παρόλα αυτά, η συγκεκριμένη διοργάνωση θα μπορούσε να αφήσει έστω μια παρακαταθήκη στα

άτομα με νοητική αναπηρία, αυτισμό, σύνδρομο Down, εγκεφαλική παράλυση, βαριές κινητικές ή πολλαπλές αναπηρίες στην Ελλάδα, ένα κοινωνικό πλεόνασμα. Στο πλαίσιο της διοργάνωσης αυτής, τα στάδια θα μπορούσαν να είναι γεμάτα, όπως ήταν στους Παραολυμπιακούς Αγώνες του 2004. Στους Παραολυμπιακούς Αγώνες του 2004, αρχικά παρήχθη κοινωνικό πλεόνασμα που στη συνέχεια έγινε κοινωνικό έλλειμμα. Στην περίπτωση των Special Olympics η ευκαιρία να παραχθεί μία άλλη κοινωνική αντίληψη για την αναπηρία έγινε έλλειμμα, προτού καν αρχίσουν...

Ποιος θα σταθεί μπροστά στην ελληνική κοινωνία και θα πάρει αυτήν την ευθύνη; Αυτοί που διοργάνωσαν και χρηματοδότησαν αυτή τη φέστα, οφείλουν τώρα να κάνουν λογαριασμό: Τί πήραν και τι έδωσαν; Τί κέρδισαν από αυτούς τους αγώνες τα άτομα με αναπηρία; Σε τελική ανάλυση, για ποιούς έγιναν αυτοί οι αγώνες; Η Ε.Σ.Α.μεΑ. δυστυχώς δικαιώθηκε όταν δήλωνε ότι με τους Special Olympics, η χώρα θα βιώσει την υποκρισία του "φαίνεσθαι" των δημοσίων σχέσεων.

«Τίποτα για εμάς, χωρίς εμάς»: Μήνυμα προς την ΕΡΤ

Επιστολή διαμαρτυρίας προς την ΕΡΤ απέστειλε η Ε.Σ.Α.μεΑ., τονίζοντας τη μονομερή παρουσίαση των Special Olympics. Σύμφωνα με τη Συνομοσπονδία, «η ΕΡΤ κάλυψε τη συγκεκριμένη διοργάνωση, μη καλώντας ούτε έναν από τους επίσημους εκπροσώπους του γονεϊκού και αναπηρικού κινήματος να αναπτύξουν τις απόψεις τους! Ουσιαστικά αγνόησε την αντίδραση του οργανωμένου αναπηρικού κινήματος, αποσιωπώντας παράλληλα ότι την ίδια εποχή, το σύστημα προνοιακών παροχών καταρρέει». Η ΕΡΤ κατάφερε «να μιλήσει για εμάς, χωρίς εμάς».

Προς τη Διαρκή Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων για το Μεσοπρόθεσμο

Στη Διαρκή Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων κοινοποίησε η Ε.Σ.Α.μεΑ. το αίτημα που είχε απευθύνει στον Πρωθυπουργό της χώρας Γιώργο Παπανδρέου, στις 9 Ιουνίου 2011 μία ημέρα πριν την κατάθεση του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής πολιτικής 2011-2015, ζητώντας τη λήψη ειδικού σχεδίου υποστηρικτικών-προστατευτικών μέτρων και πολιτικών για τα άτομα με αναπηρία και τις οικογένειές τους. Η διαπιστωμένη έλλειψη στοιχειωδών μέτρων προστασίας για την πιο ευπαθή ομάδα του πληθυσμού, εύλογα δημιουργεί ανησυχίες και φόβους για την εξαθλίωσή της. Εάν δεν εξαιρεθούν τα άτομα με αναπηρία από τα δυσβάστακτα οριζόντια μέτρα που λαμβάνονται για την επόμενη τετραετία, είναι βέβαιο ότι τα άτομα με αναπηρία και οικογένειές του θα βιώσουν καταστάσεις νέου μεσαίωνα.

Ο πρόεδρος της Ε.Σ.Α.μεΑ. και του EDF σε Γενεύη και Βαρσοβία

Στη Γενεύη ταξίδεψε ο Πρόεδρος της Ε.Σ.Α.μεΑ. και του Ευρωπαϊκού Φόρουμ ΑμεΑ Ιωάννης Βαρδακαστάνης, ως αντιπρόεδρος και της Διεθνούς Συμμαχίας για την Αναπηρία (IDA), προκειμένου να παρευρεθεί στη συνάντηση της Ομάδας Υποστήριξης για τη Διεθνή Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία. Η Ομάδα Υποστήριξης αποτελείται από εκπροσώπους των οργανισμών και υπηρεσιών που υπάγονται στον ΟΗΕ, όπως η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας, το Διεθνές Γραφείο Εργασίας, η Unicef κ.λπ. Στη συνάντηση συζητήθηκε η εξέλιξη αναφορικά με την επικύρωση της Σύμβασης από χώρες, καθώς και η ενσωμάτωση της Σύμβασης σε σχέση με την κοινωνία των πολιτών και τις υπηρεσίες των Ηνωμένων Εθνών. Η IDA έχει παίξει πολύ σημαντικό ρόλο όλο το προηγούμενο διάστημα στην Ομάδα Υποστήριξης της Σύμβασης, η οποία και έχει υιοθετήσει τις προτάσεις της πρώτης για το πώς πρέπει να κινηθεί η διαδικασία για την επικύρωση της Σύμβασης.

Επίσης, ο κ. Βαρδακαστάνης μίλησε στο συνέδριο του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Δικτύου στη Βαρσοβία, με θέμα «Καινοτομία, Συμμετοχή, Κοινότητα» και αναφερόμενος στο μείζον θέμα της διαβίωσης στην κοινότητα ως ανθρώπινο δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία, κάτι που αναγνωρίζεται και από το άρθρο 19 της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, είπε: «Δεν είναι δυνατόν να διατηρηθούν τα μεγάλα ψυχιατρικά νοσοκομεία με ανθρώπους έγκλειστους. Οι υπηρεσίες πρέπει να εγκατασταθούν στην κοινότητα ώστε να συμβάλλουν στη στήριξη των ατόμων με αναπηρία με πιο ευέλικτους τρόπους, καθώς και στη συνεισφορά όλων των ατόμων στην τοπική οικονομία».

Νωρίτερα την ίδια ημέρα ο κ. Βαρδακαστάνης, μαζί με αντιπροσωπία του πολωνικού αναπηρικού κινήματος, συναντήθηκε με τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής της Πολωνίας Jaroslaw Duda, επ' ευκαιρία της ανάληψης από την Πολωνία της Προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης για αυτό το εξάμηνο.

Προτάσεις για το σ/ν για την Ενέργεια

Τις προτάσεις της επί του νομοσχεδίου «Λειτουργία Ενεργειακών Αγορών Ηλεκτρισμού και Φυσικού Αερίου για Έρευνα, Παραγωγή και δίκτυα μεταφοράς Υδρογονανθράκων και άλλες ρυθμίσεις», απέστειλε η Ε.Σ.Α.μεΑ. στην αρμόδια Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου. Μεταξύ άλλων, επισημαίνει ότι στο ν/σ «δεν έχουν οριστεί με ορθό τρόπο οι κατηγορίες των ατόμων με αναπηρία, δεν έχουν συμπεριληφθεί στους "ευάλωτους καταναλωτές" οι γονείς ή νόμιμοι κηδεμόνες παιδιών / ατόμων με αναπηρία, δεν περιλαμβάνονται συγκεκριμένες προδιαγραφές ηλεκτρονικής προσβασιμότητας με τις οποίες θα πρέπει να συμμορφώνονται οι εταιρίες παροχής ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, προκειμένου οι υπηρεσίες εξυπηρέτησής τους να είναι προσβάσιμες στους πελάτες με αναπηρία».

**EDF και HRW στον υπουργό Υγείας
Α. Λοβέρδο για το ΚΕΠΕΠ Λεχαινών!**

Το Ευρωπαϊκό Φόρουμ ΑμεΑ (EDF) και το Human Rights Watch (HRW) στέκονται με προσοχή στις εκθέσεις για απάνθρωπες και ταπεινωτικές συνθήκες στο ΚΕΠΕΠ Λεχαινών. Οι δύο οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων συνέταξαν μια ανοιχτή επιστολή προς τον Έλληνα Υπουργό Υγείας Ανδρέα Λοβέρδο, από τον οποίο ζητούν να λάβει άμεσα μέτρα για τον τερματισμό της κακοποίησης των παιδιών και των ενηλίκων με διανοητικές αναπηρίες.

Για τον Σχολικό Αθλητισμό

Επιστολή προς την Υπουργό Παιδείας Α. Διαμαντοπούλου απέστειλε η Ε.Σ.Α.μεΑ., με την οποία καταθέτει τις προτάσεις του αναπηρικού κινήματος στο πλαίσιο αναμόρφωσης του σχολικού αθλητισμού και αθλητικής διευκόλυνσης των μαθητών -αθλητών. Η Συνομοσπονδία δηλώνει ότι «το νέο νομοσχέδιο παραμένει ατελές, από τη στιγμή που δεν εντάσσει τη διάσταση της αναπηρίας σε κάθε πτυχή του».

Στο συγκεκριμένο ν/σ επισημαίνεται ότι «κυρίαρχος στόχος είναι η εκπαιδευτική υποστήριξη και αθλητική διευκόλυνση μαθητών - τριών/αθλητών - τριών υψηλού επιπέδου, ενώ σε δεύτερο επίπεδο επιχειρείται η διασύνδεση, σχολικού, μαζικού και αγωνιστικού αθλητισμού». Τότε θα πρέπει να γίνει παραδεχτό και να αποτυπωθεί με συγκεκριμένες προτάσεις, ότι τα προγράμματα ειδικής φυσικής αγωγής δεν διαφέρουν στο γενικό τους πλαίσιο από τα αντίστοιχα της φυσικής αγωγής.

Ως γνωστό η χώρα μας έχει μαθητές με αναπηρία υψηλών επιδόσεων και αυτό το μαρτυρούν τα διεθνή μετάλλια που έχουν φέρει οι αθλητές μας από σειρά διεθνών αθλητικών οργανώσεων (Παραολυμπιάδες κ.λπ.). Επομένως θα έπρεπε στο προσχέδιο αυτό που δίδεται σε διαβούλευση, να έχει προβλεφθεί η ένταξη των αθλητών-τριών με αναπηρία στα Πρότυπα Αθλητικά Γυμνάσια και Λύκεια, όπως και η ίδρυση ενός τουλάχιστον Πρότυπου Αθλητικού Ειδικού Γυμνασίου και Λυκείου για τους μαθητές με αναπηρία.

Με βάση τις εκθέσεις και τις αναφορές του Έλληνα Συνηγόρου του Πολίτη για τα δικαιώματα του παιδιού, οι συνθήκες στο ΚΕΠΕΠ Λεχαινών στην Ελλάδα είναι απάνθρωπες! Οι «τρόφιμοι» αυτού του κέντρου ζουν σε άθλιες συνθήκες που παραβιάζουν τα ανθρώπινα δικαιώματά τους και τις υποχρεώσεις της Ελλάδας βάσει του Διεθνούς Δικαίου. Επιπλέον, ο έλεγχος αποδεικνύει μόνιμες ελλείψεις στην περίθαλψη, την ψυχολογική υποστήριξη και τη φυσιοθεραπεία και οι «τρόφιμοι» δεν φαίνεται να δέχονται τακτικές ιατρικές εξετάσεις ή υπηρεσίες αποκατάστασης. Επανελημμένα, η Ε.Σ.Α.μεΑ. έχει εκφράσει τις ανησυχίες της για το σκάνδαλο στο ΚΕΠΕΠ Λεχαινών.

Το EDF και το HRW απευθύνουν αίτημα για βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα μέτρα για τη βελτίωση της κατάστασης. Συγκεκριμένα, ζητείται να εξασφαλιστεί η κατάλληλη παρακολούθηση των εκθέσεων και να γίνουν περαιτέρω έρευνες, καθώς και να βελτιωθούν άμεσα οι συνθήκες διαβίωσης και η φροντίδα όλων των διαμενόντων στο ΚΕΠΕΠ, συμπεριλαμβανομένων τον τερματισμό της χρήσης κρεβατιών - κλουβιών, της συστηματικής καταστολής και του δεσίματος των ανθρώπων στα κρεβάτια τους.

Στην ανοιχτή επιστολή, ο Πρόεδρος του EDF και της Ε.Σ.Α.μεΑ. Ιωάννης Βαρδακαστάνης, τονίζει: «Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά των Βασανιστηρίων και η Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, απαιτούν ρητώς από τα κράτη να λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να αποτρέπονται τα βασανιστήρια και η σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία για όλα τα άτομα, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία. Επιπλέον, οι συνθήκες φαίνεται να παραβιάζουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, το δικαίωμα στη σωματική και ψυχική ακεραιότητα και την απαγόρευση της βίας κατά των ατόμων με αναπηρία, όπως κατοχυρώνονται στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και η οποία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη Σύμβαση κατά των Βασανιστηρίων, που η Ελλάδα έχει επικυρώσει από το 1988».

Ο Πρόεδρος της Ε.Σ.Α.μεΑ. και του EDF στην Επίτροπο V. Reding

Αντιπροσωπεία του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία (EDF) συναντήθηκε στις 12 Ιουλίου 2011 με την Αντιπρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Viviane Reding, αρμόδια Επίτροπο για τη Δικαιοσύνη, τα Θεμελιώδη Δικαιώματα και την Ιθαγένεια. Παρακολουθώντας την εξέλιξη της επικύρωσης της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία από την ΕΕ, το αναπηρικό κίνημα κατέθεσε συγκεκριμένες προτάσεις, ούτως ώστε να διασφαλιστεί η πλήρης εφαρμογή της Σύμβασης στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ο Πρόεδρος του EDF και της Ε.Σ.Α.μεΑ. Ιωάννης Βαρδακαστάνης, ο Γενικός Γραμματέας του EDF Rodolfo Cattani και ο Αναπήρωτής Διευθυντής του EDF Javier Gómes συναντήθηκαν με την Αντιπρόεδρο Viviane Reding με στόχο να προταθούν και να καθοριστούν κατάλληλα μέτρα προκειμένου να συμπεριληφθούν τα άτομα με αναπηρία στα επόμενα βήματα της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Αναπηρία 2010-2020. Το EDF έστειλε το μήνυμα ότι το αναπηρικό κίνημα υποστηρίζεται από τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών και αναμένει συγκεκριμένα αποτελέσματα.

Η Επίτροπος Reding συμφώνησε ότι η ΕΕ χρειάζεται εργαλεία που θα είναι ισχυρότερα και αποτελεσματικότερα, δεδομένου ότι η σημερινή δομή φαίνεται ότι δεν είναι σε θέση να φέρει αποτελέσματα. Σε κάθε περίπτωση, η αναπηρία είναι ένα οριζόντιο θέμα. Το σημείο αναφοράς και η επιτροπή αναπηρίας παραδίδονται όπως ορίζει το άρθρο 33 της Σύμβασης. Η Αντιπρόεδρος Reding, με το πέρας της συνάντησης, τόνισε: «Θα είμαι η κινητήρια δύναμη: Μέχρι το τέλος της θητείας μου, θα έχουμε πια μια ισχυρή νομοθεσία».

Διακριτά κοινωνικά κριτήρια για τα αυθαίρετα

Ασαφής και απροσδιόριστη νύξη για τη λήψη κοινωνικών κριτηρίων υπό προϋποθέσεις, γίνεται στο ενημερωτικό σημείωμα που αναρτήθηκε στην ηλεκτρονική σελίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, για την προτεινόμενη ρύθμιση για αυθαίρετες κατασκευές σε συνάρτηση με τη δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου. Όπως επισημαίνει η Ε.Σ.Α.μεΑ. σε επιστολή της προς τον αρμόδιο υπουργό Γ. Παπακωνσταντίνου, χρειάζεται να καθορισθούν οι προϋποθέσεις και τα κριτήρια που θα αφορούν στα άτομα με αναπηρία και στις οικογένειες που έχουν στη φροντίδα τους και βαρύνονται φορολογικά από ένα τουλάχιστον άτομο με αναπηρία. Ειδικότερα, ζητά να οριστεί έκπτωση της τάξης του 50% στα ποσά των προστίμων που θα ισχύσουν για τα άτομα με αναπηρία και τα πρόσωπα που η οικογένειά τους βαρύνεται φορολογικά με ένα μέλος με αναπηρία καθώς και ειδικές διευκολύνσεις στον χρόνο εξόφλησής τους.

Άρση αδικιών & προτάσεις στο ν/σ του Υπουργείου Οικονομικών

Τη διόρθωση αδικιών που έχουν υποστεί τα άτομα με βαριές αναπηρίες και οι οικογένειές τους με διατάξεις των πρόσφατων νομοθετικών ρυθμίσεων, καθώς και αλλαγές και προσθήκες στο πολυνομοσχέδιο 3986 «Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015» του Υπουργείου Οικονομικών, ζητά με επιστολή της η Ε.Σ.Α.μεΑ. από τον αρμόδιο Υπουργό Ευ. Βενιζέλο και τη Διάρκη Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων της Βουλής.

Οι παρεμβάσεις της Συνομοσπονδίας αφορούν στο μέτρο περικοπής των δώρων εορτών και αδείας σε γονείς (κυρίως μητέρες), οι οποίες έχουν συνταξιοδοτηθεί ανεξαρτήτου ορίου ηλικίας με ευνοϊκές συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις προκειμένου να συνεισφέρουν στη φροντίδα και υποστήριξη των παιδιών τους. Η εφαρμογή του μέτρου περικοπής των δώρων σε αυτές τις οικογένειες αποτελεί βαρύ πλήγμα, αφού έχουν να αντιμετωπίσουν πρόσθετα οικονομικά βάρη εξαιτίας της αναπηρίας των μελών της οικογενείας τους.

Μεταξύ των προτάσεων είναι η ουσιαστική χρηματοδότηση κοινωνικών πολιτικών για τα άτομα με αναπηρία με προσδιορισμό του ακριβές ποσοστού των εσόδων του Ελληνικού Δημοσίου από τα μικτά κέρδη των τυχερών παιγνίων, καθώς και η προσθήκη διάταξης, βάσει της οποίας η νέα ευεργετική διάταξη ασφαλιστικού νόμου 3865/10, παρ. 2α. παρ. ββ, (γονείς/σύζυγοι ατόμων με αναπηρία με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω συνταξιοδοτούνται με 25 χρόνια ασφάλισης στο 50ο έτος της ηλικίας τους) θα ισχύσει και στους παλαιούς ασφαλισμένους οι οποίοι θεμελίωσαν δικαίωμα συνταξιοδότησης πριν την 1η Ιανουαρίου 2011 (προσλήφθηκαν πριν την 31η Δεκεμβρίου 1992).

Πρόβλημα με τις συνταξιοδοτήσεις γονέων με τέκνα με αναπηρία

Επιστολή προς τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης Γ. Κουτρουμάνη απεύθυνε η Ε.Σ.Α.μεΑ., σχετικά με το μείζον θέμα που έχει προκύψει με τις συνταξιοδοτήσεις γονέων τέκνων με αναπηρία. Πρόκειται για όσους έχουν καταθέσει αιτήσεις συνταξιοδότησης σύμφωνα με τις προϋποθέσεις διατάξεων προγενέστερων της κατάθεσης και ψήφισης του ν. 3996/2011 και την ανάρτηση της σχετικής εγκυκλίου.

Πολλοί από αυτούς που είχαν καταθέσει αίτηση συνταξιοδότησης - ακόμα και έναν χρόνο πριν την κατάθεση του επίμαχου νομοσχεδίου - και για τους οποίους δεν έχει ακόμα εκδοθεί η τελική απόφαση συνταξιοδότησης τους, έχουν ήδη προχωρήσει στη διακοπή του επαγγέλματός τους, μιας και πληρούσαν τα κριτήρια. Η λύση για τη Συνομοσπονδία δεν μπορεί να είναι άλλη από την εφαρμογή της διάταξης μόνο για τις αιτήσεις συνταξιοδότησης που υποβάλλονται μετά τη δημοσίευση του εν λόγω νόμου.

7 στα 10 λιμάνια δεν έχουν υποδομές για ΑμεΑ!

Υπόμνημα σχετικά με τη διασφάλιση της πρόσβασης των πολιτών με αναπηρία στις λιμενικές υποδομές και τις θαλάσσιες μεταφορές και την εφαρμογή του Κανονισμού ΕΕ 1177/2010 για τα δικαιώματα των επιβατών στις θαλάσσιες και εσωτερικές πλωτές μεταφορές, απέστειλε η Ε.Σ.Α.μεΑ. στον κ. Χ. Παμπούκη, Αναπληρωτή Υπουργό Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας & Ναυτιλίας.

Με αφορμή πρόσφατη μελέτη του Εργαστηρίου Λιμενικών Έργων του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, σε συνεργασία με τις κατά τόπους Λιμενικές Αρχές, Λιμενικά Ταμεία, Οργανισμούς Λιμένων και πλοίαρχους των πλοίων ακτοπλοΐας, η Ε.Σ.Α.μεΑ. ενημερώνει για θέματα που σχετίζονται με την πρόσβαση των πολιτών με αναπηρία στις θαλάσσιες μεταφορές και υποδομές. Μεταξύ άλλων, στη μελέτη διαπιστώνονται πλήθος προβλημάτων: στο 68,4% δεν υπάρχουν υποδομές για την εξυπηρέτηση των επιβατών που είναι άτομα με αναπηρία, σοβαρές ελλείψεις σε υποδομές για εξυπηρέτηση των επιβατών, προβλήματα στη διασύνδεση λιμένα - οδικών δικτύων, στο 48,4% των λιμένων δεν υπάρχουν σε κοντινή απόσταση στάσεις ή αφετηρίες για Μέσα Μαζικής Μεταφοράς και ο κόσμος αναγκάζεται να χρησιμοποιήσει ταξί για τις μετακινήσεις του ή να περπατήσει αρκετή ώρα για να φτάσει στα σημεία διέλευσης των λεωφορείων. Ακόμη στο 42,1% των λιμενικών χώρων δεν υπάρχουν, σε κοντινή απόσταση από τις θέσεις των πλοίων, χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων για όσους επιβάτες θέλουν τα ταξιδέψουν χωρίς αυτά. Τέλος, 64 στα 94 λιμάνια έχουν ανεπαρκείς χώρους αναμονής επιβατών, καθώς και εκδοτήρια εισιτηρίων σε μεγάλες αποστάσεις.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. θεωρεί απόλυτα αναγκαία και προτείνει τη συγκρότηση ενός συμβουλευτικού διυπουργικού οργάνου, με στόχο την κατάρτιση και παρακολούθηση της υλοποίησης επιχειρησιακού σχεδίου εν όψει της εφαρμογής του νέου Κανονισμού όσον αφορά στη διασφάλιση της εξυπηρέτησης των επιβατών με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα.

Ούτε τα στοιχειώδη για την εκπαίδευση των ΑμεΑ

Για ακόμη μία φορά η Ε.Σ.Α.μεΑ., με επιστολή της προς το γραφείο του πρωθυπουργού Γιώργου Παπανδρέου και της υπουργού Παιδείας Άννα Διαμαντοπούλου, επισημαίνει την έλλειψη ακόμη και στοιχειωδών μέτρων για την εκπαίδευση των ατόμων με αναπηρία από τον σχεδιασμό των πολιτικών του Υπουργείου Παιδείας. Η έλλειψη αυτή είναι εμφανής στο νέο ν/σ για την Ανώτατη Εκπαίδευση, παρόλο που η Ε.Σ.Α.μεΑ. έχει καταθέσει επανειλημμένως τις θέσεις της σε όλες τις φάσεις διαβούλευσης αυτού του τόσο σπουδαίου εγχειρήματος. Εντύπωση προκαλεί η απουσία έστω και λίγων λέξεων για τις εμπειριστατωμένες απόψεις που κατέθεσε η Ε.Σ.Α.μεΑ. ακόμα και στο κείμενο Έκθεσης Δημόσιας Διαβούλευσης, το οποίο έχει αναρτηθεί στην ηλεκτρονική σελίδα της Βουλής.

Και ενώ η Ε.Σ.Α.μεΑ. είχε καταθέσει στο Υπουργείο Παιδείας με το υπ' αριθ. 2088/13-7-2011 έγγραφό της συγκεκριμένες προτάσεις, διαπιστώνεται ότι δεν έχει συμπεριληφθεί σε αυτό το ν/σ ουδεμία πρόταση. Δηλαδή εξακολουθούν να υπάρχουν άμεσες ή έμμεσες αναφορές για την αναπηρία σε ελάχιστα σημεία του ν/σ. Είναι αδιανόητο μέσα σε ένα νομοσχέδιο 75 άρθρων και 110 σελίδων, με το οποίο αλληλίζει διαρθρωτικά το σύστημα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, να μην υπάρχει σχεδόν καμία αναφορά στην φοίτηση των ατόμων με αναπηρία, καθώς και στις συνθήκες εργασίας πανεπιστημιακών/μελών ΔΕΠ και στελεχών γραμματικής υποστήριξης ατόμων με αναπηρία.

Ενημέρωση επί νέων διατάξεων

Μετά από τις πιέσεις που άσκησε η Ε.Σ.ΑμεΑ, για την εξαίρεση ανεξαιρέτως όλων των συνταξιούχων με αναπηρία και των γονέων ατόμων με βαριά αναπηρία από το μέτρο της παρακράτησης Ειδικής Εισφοράς (πρώην ΛΑΦΚΑ) που επιβλήθηκε σε συντάξεις άνω των 1400€ (ν. 3863/2010) συμπεριλήφθηκε σχετική διάταξη στο νέο ν/σ που ψηφίστηκε πρόσφατα και αφορά στο Σώμα Επιθεωρητών Εργασίας και ρύθμιση ασφαλιστικών διατάξεων, με την οποία ικανοποιείται μερικώς το αίτημα. Συγκεκριμένα, εξαιρούνται από την παρακράτηση αυτή και οι συνταξιούχοι που λαμβάνουν το επίδομα απολύτου αναπηρίας και έχουν ασφαλισθεί μετά την 1.01.1993. Το αίτημα αυτό διεκδικήθηκε και από την Εθνική Ομοσπονδία Τυφλών και τον Πανελλήνιο Σύνδεσμο Τυφλών.

Παρόμοια επαναφέρονται τα επιδόματα αδειάς και εορτών και στους συνταξιούχους αναπηρίας που λαμβάνουν το επίδομα απολύτου αναπηρίας. Με αυτό τον τρόπο διορθώνεται η αδικία που είχε προκληθεί με το άρθρο 32 του ν. 3896/2010 μεταξύ του συνταξιούχων γήρατος και συνταξιούχων αναπηρίας. Επισημαίνουμε ότι η Ε.Σ.ΑμεΑ, είχε διεκδικήσει την εξαίρεση όλων των συνταξιούχων συμπεριλαμβανομένων και των συνταξιούχων γονέων ατόμων με αναπηρία, αίτημα που θα συνεχίσει να διεκδικεί την ικανοποίησή του.

Προτάσεις για το Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας

Τις προτάσεις της επί του θέματος της οργάνωσης και λειτουργίας του Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕΠΑ), το οποίο ανακοινώθηκε ότι θα λειτουργήσει από τον Σεπτέμβριο του 2011, κατέθεσε η Ε.Σ.Α.μεΑ., στον Διοικητή ΙΚΑ, κ. Ρ. Σπυρόπουλο. Οι βασικές αρχές που θα πρέπει να διέπουν το ΚΕΠΑ, για τη διαφύλαξη της αξιοπρέπειας των πολιτών με αναπηρία, είναι οι εξής: 1. καθολική προσβασιμότητα σε όλα τα κτίρια, 2. καθολική προσβασιμότητα των διαδικτυακών τόπων του ΚΕΠΑ σε όλες τις κατηγορίες της αναπηρίας, 3. καθολική πρόσβαση όλων των ατόμων με αναπηρία ανεξαρτήτως της κατηγορίας αναπηρίας στις υπηρεσίες του ΚΕΠΑ με τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων όπως:

εξασφάλιση παροχής διερμνεύσεως στη νοηματική γλώσσα, εξασφάλιση έκδοσης ενημερωτικού έντυπου υλικού εκτός των συμβατικών μορφών γραφής και σε γραφή Braille, έκδοση των οδηγιών σε νοηματική γλώσσα, 4. σεμινάρια επιμόρφωσης του διοικητικού και του ιατρικού προσωπικού σε θέματα που αφορούν στα άτομα με αναπηρία. (βλ. στήλη ΘΕΣΕΙΣ παρόντος τεύχους)

Θ.Α.

Ενημέρωση για την εγκύκλιο ΙΚΑ για τη χορήγηση ορθοπεδικών ειδών

Μετά την έντονη διαμαρτυρία της Ε.Σ.ΑμεΑ., της Ε.Ο.Κ.Α. και όλων των φορέων που εκπροσωπούν τα άτομα με κινητικές αναπηρίες (παραπληγία - τετραπληγία, ακρωτηριασμένους κ.λπ.) για τη μείωση των παροχών του ΙΚΑ προς τους ασφαλισμένους του με κινητικές αναπηρίες, συστάθηκε Ειδική Επιτροπή στο ΙΚΑ με τη συμμετοχή εκπροσώπων της Ε.Σ.ΑμεΑ και της Ε.Ο.Κ.Α., η οποία θα μελετήσει τις τεχνικές προδιαγραφές βασικών ορθοπεδικών-ορθοτικών ειδών απαραίτητων για τη λειτουργικότητα και αυτονομία των χρηστών τους.

Η διοίκηση του ΙΚΑ, μετά τις έντονες πιέσεις που δέχθηκε για τη μείωση της αποδοτέας δαπάνης ακόμα και στα πλέον βασικά ορθοπεδικά και ορθοτικά μέσα καθώς και στα τεχνητά μέλη, στις 14 Ιουλίου 2011 εξέδωσε εγκύκλιο στην οποία αναφέρονται 15 είδη συμπεριλαμβανομένων και των τεχνητών μελών που εξαιρούνται από την ισχύ της επίμαχης εγκυκλίου, η οποία ξεσήκωσε θύελλα αντιδράσεων, για το επόμενο τρίμηνο. Για τα είδη που αναφέρονται στη νέα εγκύκλιο της Διοίκησης του ΙΚΑ θα οριστούν οι τεχνικές προδιαγραφές και το ύψος της αποδοτέας δαπάνης από την προαναφερθείσα Επιτροπή, η οποία έχει ξεκινήσει ήδη τις συνεδριάσεις της.

Υπηρεσία Πληροφόρησης και Υποστήριξης

Διεκδικούμε μαζί!

μια υπηρεσία της ΕΣΑμεΑ
στη διάθεση των πολιτών με ή χωρίς αναπηρία!

Κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να απευθύνεται
καθημερινά σ' αυτήν από τις 08.00 έως τις 16.00
στο τηλέφωνο 210 9949837 ή μέσω
e-mail esaea@otenet.gr

Αρμόδιοι υπάλληλοι:
Φωτεινή Μπερδέκλη και
Παναγιώτης Μαρκοστάμος

Η υπηρεσία μπορεί:

- Να δώσει απάντηση σε ερωτήματα σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία όλων των κατηγοριών.
- Να υποστηρίξει και να συνηγορήσει υπέρ προσωπικών αιτημάτων σχετικά με την αναπηρία.
- Να δώσει πληροφορίες σε ομάδες του γενικού πληθυσμού (π.χ. φοιτητές, ερευνητές, επαγγελματίες κ.λπ.) που ενδιαφέρονται για θέματα αναπηρίας.

Πληροφόρηση

ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Ελ. Βενιζέλου 236, 163 41 Ηλιούπολη, Αθήνα

Τηλ. 210 - 9949837 • Fax: 210 - 5238967

e-mail: esaea@otenet.gr • <http://www.esaea.gr>